

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Česko-korejské obchodní vztahy

Tereza Janovská

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Tereza Janovská

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Česko-korejské obchodní vztahy

Název anglicky

Czech-Korean trade relations

Cíle práce

Cílem bakalářské práce bude charakterizovat česko-korejské obchodní vztahy a poukázat tak na odlišnosti těchto dvou zemí. V teoretické části bude rozebrána ekonomická situace České republiky a Jižní Koreje a jejich rozdílnosti. V empirické části bakalářské práce bude provedena analýza, která bude zaměřena na konkrétní ekonomické ukazatele.

Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena do dvou částí – teoretické a empirické. Teoretická část bude vycházet z kompilace textů z odborné literatury. V empirické části bude využita analýza ekonomických ukazatelů. Získané výsledky analýzy budou vyhodnoceny statistickou metodou a náležitě okomentovány. Provedená slovní interpretace dat bude případně doplněna o vhodné grafy nebo tabulky.

Doporučený rozsah práce

50-70

Klíčová slova

Korea, Česká republika, ekonomika, obchod, vztahy

Doporučené zdroje informací

CABADA, L., VODIČKA, K. Politický systém České republiky: Historie a současnost. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-337-6.

ECKERT, C. J., LEE, K. B., LEW, Y. I., ROBINSON, M., WAGNER, E. W. Dějiny Koreje. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001. ISBN 80-7106-411-4.

CHA D. S., KIM, K. S., PERKINS, D. H. The Korean economy 1945-1995: Performance and vision for the 21st century Hardcover. Korea: Korea Development Institute, 1997. ISBN 8980630328.

CHANG, Y. S., LEE, S. H. Transformations in Twentieth Century Korea. London: Routledge, 2006. ISBN 9780203968277.

WEIGHTMAN. B. A. Dragons and Tigers: A Geography of South, East, and Southeast Asia. United States of America: John Wiley & Sons, Inc., 2011. ISBN 978-0-470-87628-2.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavlína Hálová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 28. 8. 2021

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Česko-korejské obchodní vztahy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Pavlíně Hálové, Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce, za odborné vedení, ochotu, pomoc, připomínky a za cenné rady, které mi během psaní mé bakalářské práce poskytovala.

Česko-korejské obchodní vztahy

Abstrakt

Bakalářská práce je rozdělena do čtyř kapitol.

První kapitola je zaměřena na ekonomickou situaci Jižní Koreje. Nejprve je zde popsáno období 20. století mezi lety 1945 až 1995, kde jsou vyzdvíženy rozhodující události této doby společně s rychlým korejským růstem a makroekonomickým řízením. Poté se kapitola orientuje na období Jižní Koreje ve 21. století, na pandemickou situaci a jaký měla následně na zemi vliv.

Ve druhé kapitole je vyobrazena ekonomická situace České republiky ve 20. století v letech 1929 až 1999, s vylíčením negativ československé situace a s tím, jak probíhala strategie transformace. Následné nastínění období pandemie covid-19 ve 21. století s důsledky, které zemi přinesla.

Česko-korejským vztahům je věnována třetí a poslední kapitola, kde jsou nejprve popsány počátky budování a navazování vztahů mezi Českou republikou a Jižní Koreou a poté se kapitola orientuje na obchodní vztahy až do dnešní doby, tedy 21. století.

Vlastní práci je věnována čtvrtá kapitola, s vzájemnou obchodní výměnou mezi Českou republikou a Jižní Korejí, kde jsou popsáni hlavní obchodní partneři těchto zemí, dále je představen import a export s konkrétními komoditami, a to i v rámci Dohody o volném obchodu EU–Korea. Vývoz a dovoz je dále porovnán s praktickým využitím statistické analýzy časových řad se zaměřením na dynamiku. Je zde použito testování statistické hypotézy s párovým t-testem pro porovnání změn vývozu a dovozu komodit, přičemž je následně vyčíslen obrat a saldo obchodní bilance. Kapitola rovněž pojednává o investicích jak v České republice, tak i v Jižní Koreji s popsáním korejských investic v českých zemích.

Klíčová slova: Korea, Česká republika, ekonomika, obchod, vztahy

Czech-Korean trade relations

Abstract

The bachelor thesis is divided into four chapters.

The first chapter focuses on the economic situation in South Korea. First, it describes the period of the 20th century between 1945 and 1995, which highlights the decisive events of that time, along with rapid Korean growth and macroeconomic governance. Then the chapter focuses on the period of South Korea in the 21st century, the pandemic situation and what effect it subsequently had on the country.

The second chapter depicts the economic situation of the Czech Republic in the 20th century in the years 1929 to 1999, describing the negatives of the Czechoslovak situation and how the strategy of transformation took place. Subsequent outline of the covid-19 pandemic in the 21st century with the consequences it brought to the country.

The third and last chapter is devoted to Czech-Korean relations, which first describes the beginnings of building and establishing relations between the Czech Republic and South Korea, and then the chapter focuses on trade relations to this day, the 21st century.

The fourth chapter is devoted to the actual work, with mutual trade between the Czech Republic and South Korea, where the main trading partners of these countries are described, as well as imports and exports of specific commodities, including the EU-Korea Free Trade Agreement. Exports and imports are further compared with the practical use of statistical analysis of time series with a focus on dynamics. Testing of the statistical hypothesis with a paired t-test is used here to compare changes in exports and imports of commodities, while the turnover and trade balance are then quantified. The chapter also discusses investments in both the Czech Republic and South Korea, with a description of Korean investments in the Czech lands.

Keywords: Korea, Czech Republic, economy, trade, relations

Ediční poznámka

Pro přepis korejských názvů a jmen v této práci jsem zvolila českou vědeckou transkripci. V případě známých názvů jako například Soul jsem se rozhodla použít zažívanou formu.

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika.....	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Ekonomická situace Jižní Koreje	15
3.1.1 Ekonomika Koreje ve 20. století (1945-1995).....	15
3.1.2 Ekonomika Jižní Koreje ve 21. století	24
3.2 Ekonomická situace České republiky.....	25
3.2.1 Ekonomika Československa/ČR ve 20. století (1929-1999)	25
3.2.2 Ekonomika České republiky ve 21. století.....	34
3.3 Česko-korejské vztahy	37
3.3.1 Formování prvních česko-korejských vztahů	37
3.3.2 Česko-korejské obchodní vztahy ve 21. století.....	39
4 Vlastní práce	41
4.1 Vzájemný obchod ČR s KR	41
4.1.1 Import a export mezi ČR a KR	43
4.1.2 Obrat vzájemného obchodu mezi ČR a KR	53
4.1.3 Obchodní bilance mezi ČR a KR.....	55
4.1.4 Přímé investice ČR a KR	56
5 Výsledky a diskuse	63
6 Závěr.....	66
7 Seznam použitých zdrojů.....	68
8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratek	72
8.1 Seznam tabulek.....	72
8.2 Seznam grafů.....	72
8.3 Seznam použitých zkratek.....	72

1 Úvod

Téma bakalářské práce „Česko-korejské obchodní vztahy“ jsem si zvolila zejména proto, že se o Jižní Koreu zajímám a v současné době je považována za jednu z nejvyspělejších zemí světa. Dále z důvodu rostoucího významu Jižní Koreje ve světové ekonomice i v mezinárodních vztazích a také protože Česká republika má s Jižní Koreou mnoho společného. Rovněž proto, že Česká republika s Jižní Koreou obchodně spolupracuje, přičemž spolupráce i nadále pokračuje. Spolupráce probíhá v obchodní i kulturní sféře, kdy roku 2015 došlo k návštěvě jihokorejské prezidentky České republiky, přičemž byly sjednány a podepsány další smlouvy pro prohloubení této vzájemné spolupráce.

Jižní Korea se však zařadila mezi nejbohatší státy světa až po učinění mimořádného ekonomického růstu, protože do té doby byla považována za zaostalou zemi třetího světa, která se neobešla bez zahraniční pomoci. Po rozdělení korejského poloostrova a následným vznikem dvou republik v roce 1948 a po skončení korejské války mezi roky 1950 a 1953, byla korejská ekonomika téměř zničena, přičemž infrastruktura i průmysl byly budovány od počátku. Na vývoji ekonomiky Jižní Koreje se podílely Spojené státy americké, a to z toho z důvodu, že se země jevila jako strategicky významný nárazníkový stát v době studené války. Spojené státy americké rovněž zasahovaly do ekonomické i politické sféry, ale v 60. letech nastartoval prezident Park Chung-Hee transformaci ekonomiky a zahájil tak ekonomický růst, přičemž vytvořil moderní průmyslový stát. Jižní Koreu zasáhla v 90. letech ekonomická a finanční krize jako následek rychlého a nevyváženého růstu, avšak i přesto byla země schopna stát se jedním z „asijských tygrů“ a uskutečnit tak zázrak, jemuž se přezdívá Zázrak na řece Han.

Jižní Korea v současné době Korejská republika, oficiálním korejským názvem Tehan Mínguk se nachází na jihu Korejského poloostrova, kde na severu sousedí s Korejskou lidově demokratickou republikou. Počet obyvatel činí přes 51 milionu území je členěno na devět provincií a sedm statutárních měst s hlavním městem Soul, ležící na řece Han. Korejšтина je úředním jazykem a Korejci používají originální hláskovou abecedu hangul, která byla zařazena na seznam světového dědictví UNESCO.

Vzájemné vztahy mezi zeměmi jsou velmi důležité, a to především v obchodní oblasti, jež zastřešuje ekonomickou vyspělost zemí, jež odráží celkovou prosperitu země. Česká republika společně s Jižní Koreou se mohou zdát jako vzdálené a naprosto odlišné země, jež

spolu nemají nic společného. Avšak vztah mezi oběma zeměmi je stále silnější, a to jak v oblasti obchodu, tak v oblasti kultury i politiky a v oblasti turismu.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnocení vztahů České republiky a Jižní Koreje, a to především v obchodní sféře.

Dílčím cílem této práce je představit ekonomickou situaci České republiky a Jižní Koreje a poukázat na odlišnosti těchto dvou zemí.

Dalším dílčím cílem je porovnat zahraniční obchod České republiky i Jižní Koreje a popis vzájemného obchodu mezi nimi.

Posouzení vývoje vybraných ekonomických ukazatelů obou zemí je rovněž dalším dílčím cílem.

Testování statistických hypotéz pro porovnání změn ekonomických ukazatelů je také dílčím cílem bakalářské práce.

2.2 Metodika

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. První z nich je teoretická část, která vychází z kompilace textů z odborné literatury.

V empirické části bakalářské práce jsou charakterizovány jednotlivé ekonomické ukazatele spolu s jejich představením jak v České republice, tak v Jižní Koreji a jejich vzájemná obchodní výměna. Dále je provedeno srovnání ukazatelů za jednotlivé roky, konkrétně se jedná o importu a exportu s vyčíslením obratu a salda obchodní bilance. K tomu je využita analýza časových řad, zaměřena na import a export za jednotlivé roky. Získané výsledky analýzy jsou vyhodnoceny elementárními charakteristikami časových řad a náležitě okomentovány. Provedená slovní interpretace dat je doplněna o vhodné grafy a tabulky. Použity byly elementární charakteristiky zabývající se dynamikou časových řad.

Pro popis vývoje byla aplikována charakteristika první absolutní diference, rovněž zvaná absolutní přírůstky. Určuje absolutní přírůstek nebo úbytek zkoumaného ukazatele v určitém období proti období bezprostředně předcházejícímu, tedy o kolik se zvýšila hodnota sledované veličiny oproti základnímu období. Výpočet je proveden rozdílem dvou po sobě jdoucích hodnot časové řady (Svatošová a Kába, 2020, s. 38).

$$d_{1i} = y_i - y_{i-1}$$

[4.1]

Další využitou charakteristikou byl koeficient růstu, jehož vyjádřením v procentech je dosaženo tempa růstu, které ukazuje, jakou mírou se změnila hodnota poměřovaných charakteristik (Svatošová a Kába, 2020, s. 39).

$$k_i = \frac{y_i}{y_{i-1}}$$

[4.2]

Průměrný koeficient růstu, jež vyjadřuje průměrnou změnu koeficientů růstu za jednotkový časový interval, lze použít jedině, když má původní časová řada monotónní vývoj, ať už stoupající nebo klesající (Svatošová a Kába, 2020, s. 39).

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{k_1 * k_2 * k_3 * \dots * k_n} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$$

[4.3]

Rovněž je posouzena změna dovozu a vývozu komodit se statistickým výstupem, jež byl náležitě okomentován. Pro testování statistických hypotéz byl použit párový t-test, který porovnává střední hodnoty prvních a druhých prvků uspořádaných dvojic, přičemž testovaná hypotéza udává, zda se střední hodnota měření před pokusem rovná střední hodnotě po pokusu (Anděl, 2020, s. 92). K výpočtu bylo použito funkce TTEST v excelu, jejíž výstup byl řádně okomentován.

3 Teoretická východiska

3.1 Ekonomická situace Jižní Koreje

Pro nastínění ekonomiky Jižní Koreje je potřeba upozornit na rozdíly se Severní Koreou, neboť jsou to dvě země rozprostírající se na jednom poloostrově. Jižní Korea narozdíl od Severní Koreje nemá tolik přírodních zdrojů. Sever poloostrova zajišťuje značné množství nerostných surovin, například železo, uhlí, měď, zinek a mnoho dalších zdrojů těžkého průmyslu. Jih poloostrova je bohatý na minerály, které jsou i na severu, vyjma wolframu a grafitu a nacházejí se zde v menším počtu a s nižší kvalitou, což je důvodem, proč se Jižní Korea pro svůj těžký průmysl spoléhá na dovážené suroviny. Jižní poloostrov se intenzivně soustředí na zemědělství, konkrétně na pěstování rýže, zeleniny, ovoce a na mnohé typy zahradničení společně se skleníkovým zemědělstvím. Například ostrov Čedžu je díky svým podnebným podmínkám vhodný k pěstování pomerančů a ananasu a je rovněž vhodný pro chov dobytka. Velmi známé je také hlavní marketingové centrum Kumsan se svými rozsáhlými poli pro produkci ženšenu, který se v Jižní Koreji pěstuje již od pradávna. To byly ekonomické rozdíly, avšak největší diferencí mezi severem a jihem spočívá v politice zemí. V Severní Koreji vládne velice přísný komunistický systém, který má za následek chudobu a izolaci od celého světa s výjimkou Číny a Ruska. V jihokorejské vládě s demokracií došlo k modernizaci, ke vzniku prostoru volného podnikání a k ekonomickému rozvoji, kdy země získala status Asijského tygra (Weightman, 2011, s. 360).

3.1.1 Ekonomika Koreje ve 20. století (1945-1995)

Na počátku 20. století byla Korea stále sjednocena. V letech 1904 až 1905 probíhala rusko-japonská válka, kdy na Korejském poloostrově operovaly japonské jednotky. V roce 1905 se Korea stala japonským protektorátem, a i přes veškeré snahy se Japonsku roku 1910 podařilo zemi zabrat. V zemi byla zavedena moderní správa s japonskými funkcemi na hlavních pozicích. Struktura zemědělství a průmyslu byla upravena tak, aby splňovala požadavky Japonska a plánům na jeho vzestupu. Došlo k modernizaci a rozšíření dopravy, těžby, komunikace a další infrastruktury. Pro práci v japonských továrnách byly do Japonska poslány tisíce Korejců, přičemž byl zakázán korejský jazyk a Korejci byli nuceni přijímat japonská jména. Japonská anexe Koreje trvala až do roku 1945, kdy se Tokio vzdalo spojeneckým silám, dnes známé jako Spojené národy (OSN) (Weightman, 2011, s. 364).

Od osvobození z japonské koloniální nadvlády se korejská ekonomika rychle vyvinula, avšak od osvobození roku 1945 do podepsání příměří 1953 zakusila vážné oslabení a stagnaci. Osvobození totiž zemi vytrhlo z japonského ekonomického bloku, čímž došlo k narušení ekonomiky a rovněž došlo k rozdělení na Severní a Jižní Koreu. Roku 1950 vypukla korejská válka, která zapříčinila zničení průmyslových zařízení a obrovské lidské ztráty, jež tak prodloužila ekonomickou stagnaci a nestabilitu. Teprve až po příměří v roce 1953, mohla země zahájit hospodářskou rekonstrukci a rozvoj, a to jedině s pomocí Spojených států amerických (USA) a OSN.

Po korejské válečné rekonstrukci roku 1953 až 1960 byla míra ekonomického růstu i přes zahraniční pomoc relativně nízká. V tomto období však dosáhla ekonomika příznivého růstu, kromě dvou neobvyklých let, 1956 a 1980. Korejský hrubý národní produkt (HNP) rostl průměrnou roční rychlostí 7,6 % během 41 let (1953–1994), což mělo za následek přibližně 21násobné zvýšení úrovně HNP. Díky tomu, že v tomto období vzrostl počet obyvatel každoročně o 2,2 %, vzrostl hrubý domácí produkt (HDP) na obyvatele v reálném vyjádření ročním tempem 5,6 % nebo téměř 9,3krát.

I po vážném ekonomickém narušení a stagnaci, dokázala země po příměří docílit postupného zrychlení tempa růstu HNP a tím zlepšila životní podmínky lidí. Ekonomický růst řídila politika industrializační strategie, která kladla důraz na znovuvybudování průmyslových závodů poškozených válkou a nahrazením dovozů do počátku 60. let. Poté se země řídila exportně orientovanou industrializační strategií, kdy došlo ke zrychlení expanze exportu a stala se tak motorem průmyslového růstu v polovině šedesátých let, doprovázena zlepšením ekonomické struktury (Cha a kol., 1997, s. 4).

Díky podpoře USA se Jižní Korea stávala jednou z městsko-průmyslových zemí, které byly napojeny na globální ekonomický systém. Pozemková reforma, vzdělání a ekonomická expanze vyloučily yangban (tradiční vládnoucí třída nebo šlechta v dobách dynastie Joseon – Eckert a kol., 2001, s. 180) a elitu pronajímatelů. Vláda paternalistické demokracie až diktatury s absolutní silou byla použita k podpoře exportního průmyslu a osobních úspor (Weightman, 2011, s. 36).

Neobvyklostí korejského ekonomického vývoje je výkon exportu, protože před šedesátými léty neměla Korea žádný vývoz. V roce 1962 činil celkový vývoz pouhých 54 milionů amerických dolarů (USD), tvořen ryby, hedvábím, wolframu a dalších produktů, přičemž každý z nich činil více než 3 milionů USD. Tento nedostatek vývozu byl rovněž následkem narušení ekonomiky. Poté však podíl korejského exportu na HNP překonal

průměrný podíl velké země 2 000 USD na obyvatele a neustále rostl (Cha a kol., 1997, s. 73).

Rychlý korejský ekonomický růst

Řízení podpory rychlého ekonomického růstu Koreje proběhlo ve čtyřech fázích. Neexistuje jediný korejský model rozvoje, který by platil pro všechna období, a proto je důležité rozdělit korejské hospodářské politiky do těchto čtyř fází.

První fáze začala v roce 1963 a trvala až do roku 1971. V těchto letech začal prezident Park společně s korejskou vládou zavádět řadu významných změn v hospodářské politice, z nichž jednou z nejdůležitějších reformních opatření byla podpora průmyslového vývozu nebo zvýšení míry úspor a investic v Koreji. Na počátku 60. let byla Korea silně závislá na pomoci USA, avšak pomoc byla podmíněna hrozbou prezidenta Kennedyho, že se Korea musí vrátit zpět k demokratizaci. Korea se tak musela rozhodnout, zda setrvá v ekonomické závislosti USA, nebo najde vlastní alternativní zdroje zahraniční směny. Kromě pomoci od jiných zemí byl jediným alternativním devizovým zdrojem vlastní vývoz a vzhledem k tomu, že Jižní Korea měla zanedbatelné nerostné zdroje, zbýval pouze vývoz výrobků. Pobídky na podporu zahrnovaly velkou devaluaci jihokorejského wonu (KRW) v roce 1964 a celou řadu dalších opatření. Dovoz nebo vyrobené spotřební zboží byly zcela zakázány. Povoleny byly pouze vyrobené předměty, které nebylo možné v Koreji vyrobit v uspokojivém množství. Korejská exportní růstová strategie však současně tlačila na dovozní substituce s podporou vládních obchodních omezení.

Druhá fáze pokrývá období rozvoje těžkého a chemického průmyslu (HCI) od roku 1972 do roku 1979. Koncem 80. let se sektor HCI podílel na velké části korejského vývozu. V 70. letech byla státní intervence soustředěna na poskytování výhod chaebolů, tedy koncernu, jež je obrovským podnikovým konglomerátem, podílejícím se na HCI (Cha a kol., 1997, s. 89). Předními chaeboly jsou například Hyundai, Daewoo, Samsung a Lucky-Goldstar (LG). V prvních letech vývoje odrazovaly přednostní investice vývozu od výroby spotřebního zboží. Nicméně v osmdesátých letech se tato politika obrátila a odbory požadovaly zvýšení mezd, a tak vzrostla domácí spotřeba. Pokles mezinárodní konkurenceschopnosti zaznamenaly vyšší mzdy Jižní Koreje v oblasti výroby, které byly náročné na práci a nezbytnými se tak staly zámořské investice do levných zdrojů pracovní síly (Weightman, 2011, s. 368).

Rok 1980 byl začátkem třetí fáze s nástupem prezidenta Chun Doo Hwana a s ústupem z aktivistické průmyslové politiky. S volbami prezidenta Roh Tae-Wooa v roce 1987 a poté Kim Young Sama roku 1993, se korejská hospodářská politika stále více dostávala pod demokratické politické vlivy, které spadají do čtvrté fáze podpory růstu Koreje. Mnoho trendů tohoto období probíhalo rovněž ve třetí fázi (Cha a kol., 1997, s. 77).

Management na makroekonomické úrovni

Padesát let vývoje managementu na makroekonomické úrovni v letech 1945 až 1995 je rozděleno do pěti období.

První období od roku 1945 do roku 1953 přirozeně doprovázejí následky liberalizace a korejské války. Před tím, než Japonci Koreu roku 1945 opustili, došlo v zemi ke zlepšení produktivity zemědělství, k použití moderní centralizované správní struktury, k rozšíření základního školství, k postavení textilních a jiných továren. Dále byly vytvořeny některé kapitálově náročné investice v průmyslu, a to hlavně na severu. Byli zavedeni bankovní a další finanční zprostředkovatelé a rovněž došlo k rozšíření infrastruktury včetně dálkových a vedlejších silnic, železnic, přístavních zařízení, telefonních a telegrafních zařízení. Korejská ekonomika však byla strukturována tak, aby byla přímo řízena a sloužila Japonsku. Když 70 000 japonských správců v roce 1945 definitivně odešlo, korejská ekonomika byla oslabena, ale fyzický kapitál zůstal, stejně tak jako mnoho vzdělaných a vyškolených Korejců.

Avšak Severní Korea napadla 25. června 1950 Jižní Koreu a ničivá válka trvala až do podpisu příměří 27. července 1953. Fyzické zničení Jižní Koreji se v ekonomice odhadovalo na 3 miliardy USD, jejíž celkový HNP činil v roce 1953 přibližně 1,7 miliardy USD. V letech 1950 až 1951 produkce v Jižní Koreji prudce poklesla, ale po zastavení bojových linií kolem 38. rovnoběžky, se výkon zotavil a v roce 1953 byl větší než v roce 1949. I přesto však nemohla být inflace potlačena. V prvním roce války ukazoval cenový index v Soulu šestinásobný nárůst a poté následovalo zdvojnásobení cen v roce 1952. Do roku 1953 byla inflace snížena na 30procentní nárůst.

Od roku 1953 do roku 1961 popisuje druhé období poválečnou éru prezidenta Syngman Rheeho a její následky. V těchto letech korejská ekonomika rostla tempem 3,9 %, a přestože to bylo více než v předchozím období, bylo to zklamání. Populace rostla z obvyklého poválečného baby boomu, a také proto, že země musela přijmout téměř dva miliony přistěhovalců z Mandžuska, Japonska a Severní Koreje, což příjmu na obyvatele

rozhodně nepomohlo. Vzhledem k tomu, že byla úroveň příjmů na obyvatele v roce 1961 odhadována na 82 USD, je zřejmé, že většina lidí v Jižní Koreji byla velmi chudá. V tomto období poskytovalo zemědělství a další prvovýroba více než 46% produkce (Cha a kol., 1997, s. 110).

Třetí období v letech 1961 až 1973 vyobrazuje dobu Park Chung-Heeho a první ropnou krizi, ve které prosazovala vojenská vláda ekonomický rozvoj prostřednictvím industrializace. Generál Park se domníval, že se může Jižní Korea osamostatnit (od USA a dalších), být soběstačná v ekonomice (Eckert a kol., 2001, s. 307) a být schopna jednat se Severní Koreou pouze díky rychlému ekonomickému rozvoji. Ekonomická strategie vlády byla přímá i pragmatická a jejím primárním cílem bylo dostat ekonomiku do pohybu, aby rychle rostla. Bylo potřeba vytvořit vládní institucionální strukturu, v níž by se přijímala rozhodnutí a bylo by možné koordinovat vládní opatření. Pro tento účel byla v červenci roku 1961 pod vedením místopředsedy vlády, vytvořena Rada pro hospodářské plánování (EPG), která okamžitě sestavila první pětiletý rozvojový plán na léta 1962 až 1966.

Úkolem prvního pětiletého plánu bylo zařadit obrovské množství investic do infrastruktury ze strany samotné vlády a najít financování velkých průmyslových investic soukromými firmami, které by byly ochotny dodržovat priority stanovené v plánu.

První pětiletý plán byl rozhodně zdařilý ve vytváření mnohem rychlejšího ekonomického růstu, ale na druhou stranu přinesl několik problémů. Již zmíněný problém inflace, způsobující nerovnováhu na zahraničních účtech. Mimo jiné nastaly obavy ze selhání vlády při zvyšování dostatečných daňových příjmů, ze zhroucení růstu zemědělské produkce a z neúspěchu velmi rychlého růstu domácích úspor. Následkem toho byla řada reformních opatření, zahrnující masivní devalvaci měny v roce 1964, reformu úrokových sazeb v roce 1965, daňovou reformu v letech 1966 až 1967 a reformu zemědělské politiky v letech 1969 až 1971.

Roku 1964 se významně zlepšila vnější konkurenceschopnost Koreje, a to právě díky devalvaci. Reforma úrokových sazeb z roku 1965 orientovala úspory do organizovaného finančního trhu, tudíž si Korea nepotřebovala půjčit tak velkou část investic ze zahraničí, což je vyžadovaná makro podmínka pro zlepšení platební bilance. Tato situace byla podpořena vyšším krytím vládních výdajů prostřednictvím daňových příjmů jako důsledek daňových reforem. Podmínky pro exportní boom pomohla vytvořit lepší stabilizaci cen, vláda uznala nezbytnost politik na podporu vývozu a od poloviny 60. let byla zavedena řada opatření.

Druhý pětiletý plán pro roky 1967 až 1972 měl za hlavní cíl expanzi průmyslové základny za účelem nahrazení dovozu a podpory vývozu. Korea v té době navenek uskutečňovala orientovanou strategii rozvoje nebo „budování národa prostřednictvím exportu“.

Při pohledu na předchozí ekonomickou výkonnost, lze považovat ekonomické výsledky období mezi lety 1961 a 1973 za ekonomický zázrak. Ekonomika rostla tempem 8,7 %, což je více než dvojnásobek tempa předchozího období. Index spotřebitelských cen (CPI) každoročně vzrostl o 11,2 % a Korea tak zůstala zemí s vysokou inflací, ale bylo to méně než v předchozím období. V těchto letech došlo k posunu průmyslové struktury, kdy podíl primární produkce poklesl na polovinu a výroba se stala největším průvodcem HNP v roce 1973. Zpracovatelský lehký průmysl poskytoval téměř čtvrtinu celkové produkce a rovněž vzrostl podíl sektoru služeb, ale to spíše v moderních než v tradičních službách.

Léta 1973 až 1987 ve čtvrtém období zaznamenávají ropný šok evoluce.

První ropný šok nastal v Kwangju v letech 1973 až 1981. Nákup ropy vyžadoval 8,8 % HDP, tedy 22,1 % dovozu, a proto stál Koreu první ropný šok asi 7 % HDP. Šok se projevil v růstu dovozní ceny ropy i ve zvýšení světových nominálních úrokových sazeb, protože Korea byla významným dlužníkem. Ukázalo se však, že „korejská cesta“ řešení problémů byla navržena tak, aby ropný šok zvládla. Pro zemi byla ropná krize nejzávažnějším problémem a korejská vláda si vymohla okamžité přizpůsobení populace. Na rozdíl od demokratických zemí, například v USA, kde se vládě přičilo, vynutit si okamžité přizpůsobení lidu. Následky v Koreji byly takové, že se přes noc cena benzínu zčtyřnásobila, reálné mzdy roku 1974 klesly o 6 %, a takto se udržely až do roku 1975.

Byl navržen přístup se třemi kroky pro vyřešení okamžitých následků. V první řadě byla navržena agresivní exportní strategie, zahrnující rozčlenění jak produktu, tak trhu, vytvořením obecných obchodních společností a zvýšením konkurenceschopnosti další devalvací KRW v roce 1974. Jako další krok zahájila Korea externí stavební průmysl, aby soutěžila o zahraniční smlouvy, a to zejména na Středním východě. A za třetí, aby Korea umožnila vyšší úroveň domácích investic, tak si půjčila velké množství prostředků ze zahraničních trhů. Přitom byla korejská politika rozvržena tak, aby urychlila růst a aby překonala snížení příjmů a zaplatila za ně prostřednictvím zvýšeného vývozu. Růst se skutečně zrychlil a všechny země, které na světových trzích soutěžily s Koreou, byly vystaveny stejnému šoku. A jelikož se Korea přizpůsobila rychleji než její konkurenti, proměnila šok ve svoji konkurenční výhodu.

Byl předložen ekonomický argument, že Korea musí vytvořit základ pro novou komparativní výhodu v těžkém průmyslu. Všichni věřili, že Korea ztratí své konkurenční postavení v lehkém průmyslu, přičemž byly světové trhy stále více chráněny proti lehkým průmyslovým výrobkům, jako je například textil. Došlo k zahájení a dokončení mnoha projektů těžkého průmyslu, například ocelárny, továrny na těžké stroje, loděnice a petrochemické zařízení.

Avšak ekonomické dislokace byly vážné. Snižovala se mezinárodní konkurenceschopnost Koreje, protože lehký průmysl potřeboval kapitál a v té době šlo o hlavní exportní odvětví. Státní podniky (SOEs) učinily mnoho špatných investic stejně jako soukromé firmy, které investovaly do těžkých průmyslových zařízení, jež nebyly plně využity. Firmy, které si na tvorbu investic půjčily peníze, nemohly splácet své půjčky a špatné půjčky se hromadily v účetnictví komerčních bank. Také vládní rozpočtové prostředky byly vyčerpány na pokrytí ztrát SOEs. Kromě toho byl nedostatek kvalifikovaných pracovníků, a to společně se zvyšující se domácí ochranou těžkých průmyslových výrobků a zemědělství vedlo ke zrychlení inflace. Současně s tím se zhoršila platební bilance, což si vyžádalo ještě více zahraničních půjček.

Druhý ropný šok zasáhl zemi počátkem roku 1979 a v kombinaci s nepříznivými makroekonomickými politikami vedl k vážným ekonomickým problémům. Na počátku roku 1979 bylo navrženo stabilizační úsilí, ale díky ropné krizi a následující celosvětové recesi s katastrofální sklizní, byly podkopány jakékoli šance na úspěch. Spolu s domácím politickým šokem to vedlo k ekonomické krizi roku 1980.

Korejská ekonomika se stala příliš složitou na to, aby mohla být vláda i nadále iniciátorem ekonomických změn. Jak se ekonomika přibližovala k technologickým hranicím, její úspěšnost stále více závisela na správných a rychlých úpravách nových technologických rozvojových sítí, jejichž znalost spočívala v soukromém obchodním sektoru, nikoli ve vládě. Očima světové ekonomiky, která výrazně předčila vládní informační zdroje, se staly obecné obchodní společnosti hlavních obchodních skupin. Proto se vládní politika musela změnit a bylo třeba ponechat více rozhodnutí na samotném trhu.

V ekonomice nastalo pět vážných problémů: vysoká inflace, ztráta mezinárodní konkurenceschopnosti, strukturální nerovnováha mezi těžkým a lehkým průmyslem a se srovnáním situace s pozdějšími šedesátými lety, došlo ke zpomalení ekonomického růstu

a ke zhoršení rozdělení příjmů. Z toho důvodu bylo učiněno rozhodnutí pokusit se současně podporovat stabilizaci a zavést liberalizaci do ekonomiky.

V boji proti inflaci bylo nejprve potřeba snížit růst peněžní zásoby, což by bylo možné pouze, pokud by schodek v rozpočtu vlády mohl být snížen jako podíl na HNP, protože schodek byl automaticky monetizován podle dosavadních finančních ujednání. Díky omezení dotací na SOEs se zlepšila finanční bilance vlády, měnová politika byla zpřísněna a úrokové sazby z vkladů zvýšeny, aby se obnovila pozitivní reálná míra návratnosti pro střadatele. Dále se usilovalo o omezení růstu soukromých mezd tak, že se poskytlo pouze mírné zvýšení ve veřejném sektoru, a to se následně zveřejnilo jako směrnice pro soukromý sektor. Směrnice informovala banky o omezení úvěrů firm poskytující nadměrné zvýšení. Také se usilovalo o omezení spekulace s půdou, která byla považována za přísadu inflační atmosféry zavedením registrace půdy a inflace byla rovněž obsažena v liberalizaci vnějších hospodářských politik. Postupně, spolu s tarifů byly snižovány necelní překážky, které představovaly zákazy mnoha dovozů, a nakonec byly zrušeny i cenové kontroly. Od roku 1980 do roku 1985 byl problém mezinárodní konkurenceschopnosti upravován významnými ročními odpisy nominálního směnného kurzu, přičemž nominální odpisy v kombinaci s přísnou kontrolou mzdových nákladů vedly k výrazně podhodnocené měně. To následně vedlo k vývoznímu boomu a Korea vstoupila do období růstu založeného na vývozu.

Období od roku 1973 do roku 1987 zaznamenalo hluboké strukturální změny. Ekonomický růst postupoval složeným tempem 8,1 % a inflace CPI činila v průměru 12,2 %, kdy produkce ekonomiky odrážela jak rychlý růst, tak průmyslovou politiku daného období. Podíl primární produkce v ekonomice poklesl o dvě třetiny, a to z 26 % na 9 %. Lehká výroba vzrostla z 24 % na 26 %, ale těžký průmysl postoupil z 10 % na 16 %. Roku 1987 pocházelo 41 % produkce Koreje zcela z výroby, což je jeden z nejvyšších podílů na světě. A podle údajů Světové banky byl podíl Koreje na druhém místě hned za západním Německem (Cha a kol., 1997 cit. dle World Bank, 1992a, s. 123).

Páté období mezi roky 1987 až 1995 vykresluje období demokratičtějších institucí. Na začátku Rothova předsednictví měla světová ekonomika rychlý rozvoj, a to zejména na trzích, na kterých Koreji nejvíce záleželo. Toto období se označuje jako období „tří minim“, jež představuje nízkou hodnotu světových úrokových sazeb, nízkou hodnotu USD vůči japonskému jenu (JPY) a nízkou cenu ropy. Korejský exportní boom společně vytvořily podhodnocenou měnu, vzestup zahraniční poptávky a průmyslovou strukturu zaměřenou na vývoz. Země vyvinula nepřírozený přebytek běžného účtu značných rozměrů, což bylo

více než 5 % HNP, a díky tomu rostla ekonomika od roku 1986 do roku 1988 dvouciferným tempem, jež přispělo k inflačním tlakům na trhu práce (Cha a kol., 1997, s. 124).

V roce 1987 se daňové zatížení země zvýšilo ze 17,3 % na 18,9 % a měnová politika byla provedena relativně restriktivně, protože byla zachována reálná úroková sazba kolem 5 %. Stabilizaci pomohlo nominální zhodnocení KRW a odliv světového růstu, který omezil exportní poptávku. I přes snahu potlačení inflace, CPI stále rostl, a to přibližně o 6 % ročně. Několik pozoruhodných úspěchů v zahraniční politice s ekonomickými výhodami pro Jižní Koreu přineslo Rohské předsednictví. Jižní Korea v té době dokázala normalizovat své vztahy s Čínou a Ruskem a s dalšími východoevropskými zeměmi. V případě Číny to umožnilo obrovský růst obchodních a investičních vztahů mezi oběma zeměmi. Prezident Roh také zahájil novou severskou politiku, která měla změnit vztah Jižní Koreje se Severní Koreou.

Na ekonomiku a politiku Jižní Koreje měla zásadní vliv liberalizace a reforma, přičemž liberalizace umožnila korejské ekonomice větší konkurenci ze zahraničí, tím, že korejské firmy nutila stát se celosvětovými než jen mezinárodními konkurenty. Období vládou řízeného růstu skončilo a budoucí prosperita Koreje ležela v rukou soukromého sektoru. Korea se v té době společně se světovou ekonomikou nacházela v nové éře symbolizované vytvořením nové Světové obchodní organizace (WTO).

Roku 1997 byla asijská finanční krize (AFC) v Jižní Koreji velice těžká, když byla korejská měna znehodnocena o 50 % a zbankrotovalo mnoho dceřiných společností chaebolů. Vážný dluh vznikl mnoha chaebolům obzvláště kvůli neomezenému přístupu k bankovním půjčkám. Příjem na obyvatele se snížil o 35 % a 1,6 milionu lidí se stalo nezaměstnanými (Weightman, 2011, s. 369). V roce 1998 byla již země na pokraji hospodářského kolapsu a musela si vzít půjčku od Mezinárodního měnového fondu (MMF). Avšak i přes to země nezaznamenala odliv kapitálu do zahraničí, protože lidé zemi zachránili darováním zlata či drahých kamenů, patřící k rodinným pokladům po generace (Papoušková a kol., 2014, s. 14) a s cílem snížit moc chaebolů, byly zavedeny reformy a více půjček bylo poskytnuto malým a středním společnostem (Weightman, 2011, s. 369). Korea tak splatila půjčky ve velmi krátkém termínu v roce 2001 a z hospodářské recese vyšla ještě silnější než předtím (Papoušková a kol., 2014, s. 14).

3.1.2 Ekonomika Jižní Koreje ve 21. století

Jižní Korea se změnila z chudé agrární společnosti na jeden z nejvíce průmyslově vyspělých zemí světa, avšak stálým problémem je nezaměstnanost. Přibližně pět milionů Jihokorejců ve věku od 20 do 34 let je nezaměstnaných nebo nedostatečně zaměstnaných. Nejtěžší to s hledáním zaměstnání mají absolventi, kdy například v roce 2002, si šest z deseti absolventů vysokoškolského studia nenašlo zaměstnání. Rovněž se zlepšení ekonomiky nemusí nutně promítnout do pozic pro mladé pracovníky. Třeba obrovský obchodní dům Lotte, který vytvořil systém pokladen nahrazující pracovníky osobními digitálními asistenty a plánuje jejich instalaci ve svých 20 obchodech po celé zemi. Společnost očekává, že nahradí nejméně 70 % svých zaměstnanců, a to většinou ve věku do 20 let. Korejská vláda se snaží pomoci a v roce 2004 utratila téměř 500 milionů USD na dotace společností, které najímají nezaměstnanou mládež. Programy vytváření pracovních míst trvají šest měsíců až rok a jsou navrženy tak, aby mladým lidem poskytly zkušenosti a šanci zlepšit své pracovní dovednosti. Ministerstva vlády otevřela 142 000 pozic se snahou, aby v příštích čtyřech letech ustálili míru nezaměstnanosti mladých na 5 %. Rozvinutá ekonomika Jižní Koreje v roce 2009 expandovala, a to hlavně díky silnému růstu vývozu, nízkým úrokovým sazbám a velkým stimulačním výdajům vlády.

Protože se většina průmyslu Jižní Koreje soustřeďuje v oblasti hlavního města Soulu, vyvinula korejská vláda systém technobelt, díky němuž má být výzkum a průmysl propojen prostřednictvím komunikace a telekomunikace. Klíčovými uzly tohoto systému jsou Soul a Taedok, tedy nové výzkumné a vývojové centrum poblíž Taejonu. Každý technobelt má určitou specializaci, například technobelt ze Soulu do Kwangju se zaměří na výrobu energie a potravin. Seoul – Taedok – Busan technobelt se zaměří na elektroniku a textil. Další oblasti určenými pro růst, jsou technická centra Masan a Changwon, spojená s oblastí těžkého průmyslu na jižním pobřeží. Dále také technobelt Busan – Ulsan, přičemž je Busan důležitým obchodním uzlem a v Ulsanu dominuje výroba a stavba automobilů Hyundai (Weightman, 2011, s. 372).

V roce 2014 vzrostl HDP Jižní Koreje na téměř 29 000 USD, a tak se země stala 13. největší ekonomikou na světě a tento obrovský nárůst se často popisuje jako „zázrak na řece Han“. Roku 1996 se země stala členem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a zařadila se mezi vyspělé státy světa, v roce 2010 byla Jižní Korea přijata do Výboru pro rozvojovou pomoc (DAC) při OECD a místo příjemce pomoci se stala poprvé dárce.

Stejně jako Česká republika (ČR) se Jižní Korea v hospodářství orientuje na vývoz, který tvoří více než 50 % HDP. Roku 2014 se Jižní Korea řadila na 5. místo ve vývozu a na 6. místo mezi obchodními velmocemi, přičemž je země na světovém trhu silným konkurentem, hlavně v automobilovém, lodním, ocelářském, rafinářském a strojírenském průmyslu a stavitelství a rovněž ve výrobě elektroniky (Papoušková a kol., 2014, s. 11).

V posledních letech se však zlepšení životní úrovně zpomalila a Jižní Korea nyní čelí jiné výzvě než těm, kterým úspěšně čelila doposud. Díky AFC a globální finanční krizi (GFC) se růst utlumil, což lze interpretovat zmenšeným prostorem pro konvergenci k ekonomikám s vyššími příjmy, ale samozřejmě i díky dalším faktorům. Investice byly oslabeny poté, co přišla AFC, protože byla odstraněna finanční nerovnováha podnikovým sektorem, jež charakterizuje boom před AFC, rovněž pokleslo tempo růstu produktivity.

Pandemie covid-19 dopadla jak na korejskou ekonomiku, tak i na všechny ostatní ekonomiky světa. V Jižní Koreji došlo k trvalému snížení akumulace fyzického a lidského kapitálu, což ovlivňuje růst produktivity. Právě akumulace investic do fyzického a lidského kapitálu a mobilizace pracovních vstupů byla tím hlavním v ekonomickém růstu Koreje, společně s určitým příspěvkem z celkové produktivity faktorů (TFP), jež se většinou měří jako poměr agregované produkce (například HDP) k agregovaným vstupům (Sickles a Zelenyuk, 2019, s. 514). Již před pandemií růst potenciálu zpomalil přibližně na 2,5 % a další zpomalení se předpokládalo hlavně díky stárnoucí a zmenšující se populaci, vracející se k nižším investicím. Okolnosti pandemického šoku covid-19, nepružnost produktů a nepružnost trhu práce v Koreji se mohly vzájemně ovlivňovat, a i přes velkou nejistotu výsledky naznačují, že šok covid-19 mohl ve střednědobém horizontu snížit potenciální produkci téměř o 3 %. Protože, zatímco TFP konvergoval k vyspělým ekonomikám, a to zejména ve zpracovatelském průmyslu, ve většině průmyslových odvětví zůstal významný prostor pro konvergenci, a přestože existuje vysoký stupeň různorodosti, v sektoru služeb je úroveň TFP obzvláště nízká (Swiston, 2021, s. 4).

3.2 Ekonomická situace České republiky

3.2.1 Ekonomika Československa/ČR ve 20. století (1929-1999)

Ve 20. století Československou republiku (ČSR) zasáhlo mnoho krizí, jež doprovázel především ekonomický úpadek. Jednou z nich je světová krize, zvaná rovněž velká krize, která nastala v roce 1930 v Americe jako následná reakce krachu burzy na Wall Street. Krach na burze byl však vyvrcholením, protože již roku 1929 krizi předcházelo mnoho varovných

signálů, například nezaměstnanost ve firmách, pozastavení objednávek u výrobců apod. Naopak ČSR byla ještě roku 1929 produktivní, i když ne tak, jako většina západních zemí. Krize ČSR zasáhla o něco později než ostatní země Evropy, tedy roku 1933, přičemž udeřila tak silně, že se z toho země zcela nevzpamatovala, a to ani v době, kdy u většiny států došlo k opětovnému vzhopení. V té době bylo bez práce 1,1 milionu až 1,3 milionu obyvatel, propad exportu byl nejhorší v Evropě a průmysl pracoval na pouhých 56 % ve srovnání s rokem 1929. V letech 1931 až 1935 povolily soudy 7 200 000 exekucí na domy, pole, továrny a další majetek. Rovněž byl zaznamenán pokles počtu fungujících továren o 15 %, kdy jich bylo před krizí 11 803 a roku 1934 už jen 10 001. Vývoz se v porovnání s rokem 1929 snížil na 57 % a podíl na světové produkci byl výrazně nižší než v posledním zdařilém roce. Roku 1937 se země stačila vzpamatovat na pouhých 91,7% předkrizové produkce, tudíž nebylo dosaženo předkrizového výkonu, zatímco třeba Německo bylo na 127 %. Světová krize ČSR vrátila zpátky na úroveň 19. století, kdy bylo možné srovnat propad hospodářství s devastací první světové války (Vodička, 2009, s. 185).

Ekonomickým základem Československé socialistické republiky (ČSSR) byla dle ústavního zákona č. 100/1960 Sb. socialistická hospodářská soustava, jež vylučuje jakoukoli formu vykořisťování člověka člověkem. Podle čl. 7, odst. 2 „socialistická hospodářská soustava, v níž jsou výrobní prostředky zespolečenštěny a veškeré národní hospodářství je řízeno na základě stanovených plánů, zabezpečuje mohutný rozvoj výroby a neustálý vzestup životní úrovně pracujících“. Tak byla podle marxisticko-leninského učení, které sloužilo jako ekonomická základna proletářského státu, definována podstata socialistického hospodářského zřízení. Smyslem komunistické ideologie mělo společné vlastnictví výrobních prostředků zabránit vykořisťování člověka člověkem. Cílem nemělo být zvyšování zisku, měla to být výroba pro dobro pracujících a vedle společného vlastnictví mělo zvyšování výroby rovněž zabezpečit řízení hospodářství dle určených plánů. (Cabada a Vodička, 2007, s. 82)

Vzdělání bylo v socialistickém Československu na konci 80. let považováno za kvalitní, obzvlášť výuka v technických oborech. Avšak některé obory byly plně zanedbány, například ekonomie z ideových důvodů. To se samozřejmě projevovalo i ve všeobecném zaostávání za vývozem ve vyspělých zemích. Rovněž byla potlačována individualita studentů, kdy se každý musel vzdělávat i v oblastech spojených s vládnoucí ideologií marxismus-leninismus, který prostupoval vše, zejména společenské vědy.

Ekonomika Československa se potýkala s řadou vážných strukturálních nerovnováh, ale úroveň ekonomického rozvoje byla v porovnání s dalšími zeměmi východního bloku, poměrně vysoká. Společně s Německou demokratickou republikou (NDR) byla ČSR nejvyspělejší součástí socialistického bloku. Díky rovnostářství a redistribuci žilo v zemi jen malé procento obyvatel pod hranicí chudoby, což se odráželo například i v nízkém podílu zemědělství v ekonomice. V roce 1989 bylo HDP na osobu 3 450 USD, a i přesto se ČSR na konci 80. let stále řadila mezi středně vyspělé země. Dle statistik OSN byla země v roce 1990 na 43. místě na světě (Židek, 2006 cit. dle UNDP, 1992, s. 2).

Československo bylo rovněž poměrně stabilní v makroekonomické oblasti v porovnání s jinými zeměmi východního bloku. Nerovnováha mezi agregátní nabídkou a poptávkou, tedy přebytek peněz a nedostatek zboží, nebyl tak vysoký, a proto v zemi nebyla tak vysoká inflace. Nízká úroveň veřejného dluhu se 17 % HDP a nízký hrubý zahraniční dluh, plynuly z vyrovnaných veřejných financí, podobně jako platební bilance. Restriktivní hospodářská politika komunistické vlády nevedla v ekonomice k tak velkým nerovnováhám jako v jiných zemích. Všeobecně tak byly makroekonomické podmínky celkem prospěšné, ale stability bylo docíleno až přísnými restrikcemi (Židek, 2006, s. 3). Hospodářství stejně jako společnost ČSR bylo zatíženo spoustou negativ, které vedly k neefektivitě a plýtvání zdroji, a tak ke snížení tempa růstu výkonu ekonomiky, a také k ekonomickému zaostávání za vyspělými zeměmi, což mělo za následek kolaps socialistického zřízení.

Negativa československého hospodářství

Československá ekonomika byla centrálně řízena a výroba centrálně plánována, kdy v hospodářství prakticky neexistovala konkurence, jež by výrobce nutila ke zkvalitnění produkce. Problém ekonomiky byla neschopnost ekonomického centra odhadnout a rozpoznat poptávku po jednotlivých statcích. Na jedné straně to byly přebytky zboží, o které zákazníci nejevili zájem, a na straně druhé to byl nedostatek jiných druhů zboží, pořadníky, fronty, podplácení a černý trh. Nedostatek nabídky byl ještě více prohlouben vztahem mezi centrem a podniky, přičemž podniky usilovaly o minimalizaci výstupu. Dále tu byla neschopnost exportovat, a získat tak devizy pro dovoz vyspělých technologií ze západních zemí. Centrální plánování byl problém spojený s celkovým řízením ekonomiky, kdy komunistické vlády považovaly centrální plán za mnohem efektivnější, oproti tržnímu systému. Plánování tak pronikalo celou ekonomikou ČSSR, což mělo spoustu

nevýhod, protože subjekty nechtěly žádné změny ve výrobě, pokud třeba došlo ke změnám v poptávce. Plány měly být sestavovány na pět let, avšak v realitě se plánování zaměřilo na jednoroční období, protože tvorba plánů byla problematická a jejich plnění se nedařilo zajistit. Díky zhoršující se ekonomické situaci bylo následkem jejich „měknutí“ a u podniků došlo ke snižování požadavků.

Po roce 1948 byla nacionalizace v Československu téměř totální, přičemž soukromý sektor prakticky neexistoval a ekonomika byla ovlivněna společným neboli státním vlastnictvím. Spolu s ideologickými příčinami zestátnění, které zavedli komunisté v tvrzení o vykořisťování spojeném se soukromým vlastnictvím, byly důvody znárodnění rovněž ekonomické. V osmdesátých letech bylo 87 % národního důchodu vytvořeno ve státních podnicích, 10 % v družstvech a jen 2 % v soukromém sektoru. V soukromém sektoru roku 1989 pracovalo jen 1,2 % pracovní síly, například v roce 1949 byl počet soukromých zemědělců 2 miliony a do konce 80. let se jejich počet snížil na 10 000.

Dalším negativem byl nedostatek iniciativy ze strany jednotlivých tržních subjektů, protože subjekty neměly zájem uspokojovat potřeby zákazníků, k čemuž vedlo státní vlastnictví, neexistence konkurence a malá možnost ovlivnit rozhodovací proces. Podniky rovněž neměly žádný zájem dosahovat lepších výsledků, protože lepší výsledky znamenaly náročnější plán. Následkem toho byla snaha nevybočit z řady, skrývání rezerv a průměrnost systému (Žídek, 2006 cit. dle Mlčoch, 1990, s. 8), protože nejlepší podniky byly potrestány a zdroje se použily k zalepení „děr“ v málo efektivních podnicích. To vedlo ke ztrátě motivace u tržních subjektů, které nehledaly ani mezery na trhu, nové možnosti a ani neusilovaly o racionalizaci výrob nebo specializaci. Nikdo tak neplnil funkce, jež v tržní ekonomice plní podnikatelé a manažeři, kteří stejně tak jako zaměstnanci, motivaci ztratili. Rovněž vysoká nivelizace mezd přispěla k demotivaci, protože rozdíly v ohodnocení, například mezi kvalifikovanými a nekvalifikovanými pracovníky byly velmi malé a nebylo možné pozitivně ohodnotit dobré pracovníky a ani potrestat ty s nízkou pracovní morálkou. Představa komunistů byla taková, že budou lidé s maximálním úsilím a výkonem pracovat, a to bez ohledu na materiální ohodnocení, z toho důvodu byly tyto nivelizované mzdy nízké a většina populace se nacházela v nižší střední třídě.

Ekonomické prostředí, ve kterém se management firem nacházel, nevedly podniky ke zlepšování kvality své produkce, ani ke zlepšení technologií, protože bylo materiální ohodnocení minimální a vše vyrobené se hned prodalo, přičemž chyběla konkurence. Špatně směřované investice měly za následek to, že nedocházelo k obnově stávajících zařízení

a strojů, což vyústilo v trvalé technologické zaostávání ve většině oborů za vyspělými zeměmi. Skrytý dluh v oblasti infrastruktury byl dán nedostatkem zdrojů v ekonomice s dopadem slabého stavu silnic, železnic či telekomunikací.

V československé ekonomice byly ceny centrálně řízeny a byly téměř fixní a neposkytovaly informace ani nabídce, ani poptávce. Daně cenového systému byly takřka individuální, přičemž byly na jednotlivé podniky uvaleny protichůdně odlišné míry zdanění a subvencemi byly podporovány například ceny potravin a základního zboží, tzv. zápornou daní z obratu. V roce 1990 dosahoval celkový objem cenových dotací 3 % HDP, kdy byly dotovány hlavně potraviny, energie a obecně základní komodity.

ČSSR byla členem Rady vzájemné hospodářské pomoci (RVHP), organizace, jež měla usilovat o vzájemnou výměnu zboží mezi socialistickými zeměmi. Avšak RVHP nebyla formou společného trhu, jako například Evropský hospodářský prostor (EHP) v té době, kde se zboží volně pohybovalo. Výměna zde byla dohodnuta podle vládních dohod dvou stran. Kvalita československé produkce, jež se nedokázala uplatnit na západních trzích, byla hlavní příčinou směřování obchodu na východ, což ekonomice přineslo plno negativ. Díky nedostatku konkurence na trzích a nedodávání zboží ze západu, nedocházelo ke zlepšování kvality produkce u výrobců a přispělo tak k zaostávání. Rovněž byl, stejně jako ostatní části ekonomiky, zahraniční obchod centrálně řízen a tzv. podniky zahraničního obchodu měly monopol na obchodování se zahraničím. U výrobců tak byl zamezen kontakt se zákazníky a díky neschopnosti exportovat do vyspělých zemí, byly dovozy přísně omezeny. Vyvážely se hlavně suroviny a polotovary, protože se stroje ani další statky s vyšší přidanou hodnotou nemohly s konkurencí měřit. Domácí ceny dovezeného zboží byly stanoveny centrem a neodvíjely se od nákupních cen, a proto tak nebyly světové ceny spojeny s domácími a zahraničních investic v zemi bylo úplné minimum. Naopak se však díky restrikcím v zahraničním obchodu podařilo zabránit vysokým schodkům obchodní bilance. V Československu fungovalo pouhých 50 podniků se zahraniční účastí, oproti 500 podnikům v Maďarsku a Polsku.

Československá ekonomická struktura hospodářství byla naprosto narušena. To jedině, co podle komunistů přináší hodnotu, byla výroba, a proto došlo k maximalizaci rozvoje průmyslu při souběžném opomenutí a utlumení sektoru služeb, jež byl podle marxistických ekonomů brán jako neproduktivní. Dalším problémem však byla i vnitřní struktura průmyslu. Jak z ideologických, tak i z politických důvodů byl zvýhodňován hlavně

vojenský a těžký průmysl, i přesto, že tato výroba byla energeticky velice náročná a v zemi nebylo k dispozici tolik surovin.

V průběhu komunistické diktatury postupně klesalo tempo ekonomického růstu, avšak i v 50. letech, kdy bylo tempo růstu ekonomiky vysoké, záleželo na přidání dodatečných zdrojů do výroby, tedy na extenzivních faktorech, nikoli na zlepšení produktivity či efektivity práce. Subjekty se raději snažily o maximalizaci vstupů a o minimalizaci výstupů než o zvýšení efektivity. Zdroje se však postupně vyčerpaly, a tak došlo i k vyčerpání možnosti rozsáhlého hospodářského růstu. Za následek to mělo nedostatkovou ekonomiku, přičemž byl problém sehnat pracovní sílu, suroviny i energie a nepřímým důsledkem byla vysoká energetická náročnost výroby, která vedla ke znečištění životního prostředí.

Bankovní sektor je páteří moderních ekonomik, jež společně s kapitálovými trhy zprostředkovává přeměnu úspor na investice a v ČSR byl centralizován. Bankovní soustava byla jednostupňová, tedy monobanka a centrální banka byla podřízena vládě, přičemž její činnost byla regulována centrálním plánem. Plán získal konkrétní podobu měnového plánu, sestávajícího z úvěrových, pokladních (hotovostní peníze) a devizových plánů, kdy každý z plánů vycházel z věcných plánů, jež se dále rozepisovaly na jednotlivé banky. Z důvodu neexistence směnitelné měny došlo k oddělení vnitřního peněžního oběhu od vnějšího devizového. Bankovní úředníci nezajišťovali splácení úvěrů podniky a ani spolehlivost dlužníka a investice byly centrálně řízeny, což mělo za následek neefektivní rozdělení zdrojů. Rovněž byl v ekonomice vyšší podíl hotovostních transakcí, a to hlavně u obyvatelstva, přičemž byly úvěry občanům poskytovány málokdy a jen na společensky schválené výdaje, například na domy nebo vybavení domácností. Projevem malého objemu úspor, nízké úrovně mezd, nízké či záporné reálné úrokové míře nebo přesvědčení občanů, že se o ně stát ve stáří a v nemoci postará, byl nedostatek kapitálu.

O nabytí dostatku vstupů musel usilovat management podniků, jež byl zvyklý na zaručený odbyt. Nákupní oddělení podniků byla naddimenzována a výrobní odvětví se snažilo sehnat dostatek zdrojů k výrobě. Naproti tomu byla prodejní oddělení malá a nadbytek peněz v ekonomice vedl k tomu, že téměř vše, co se vyrobilo se i prodalo. Reklamní nebo propagační oddělení neexistovala a management usiloval o maximalizaci vstupů a minimalizaci výstupů, tedy úplný opak oproti tržní ekonomice, kdy se usiluje o maximalizaci výstupů a minimalizaci vstupů. Ekonomické prostředí bylo demotivační z toho důvodu, že podniky nebyly vystaveny konkurenci, dostávaly přitom subvence, a tak prakticky nikdy nebankrotovaly. Samostatné rozhodování vedení nebylo možné, protože

s sebou nesla osobní rizika na základě případných špatných rozhodnutí, a protože neexistovala zahraniční konkurence, nebyl management připraven na to, že by musel usilovat o zákazníka a bojovat s konkurencí (Žídek, 2006, s. 19).

Strategie transformace

Po roce 1989, kdy bývalá komunistická ČSR hledala vhodné strategie pro transformaci své ekonomiky na tržní kapitalistické systémy, bylo nezbytné otevřít domácí trhy zahraničnímu zboží, deregulovat všechny ceny a privatizovat skoro všechnen majetek v zemi. V první řadě musí být volné ceny a volný vstup na trhy, aby poté došlo k rozvoji podnikání a ke vzniku konkurence, pod jejímž tlakem dojde k upevnění podnikatelské etiky a zformují se tržní instituce. A aby mohly vzniknout instituce kapitálového trhu, musí být nejprve soukromé vlastnictví. Jedním z dvou přístupů je přístup liberální, jež za možnost transformace pokládal vytvoření tržních podnětů, aby se lidé přizpůsobili a měli tak podněty k tržnímu chování, tedy podněty k tvrdé práci, k podnikání, k hledání nových trhů a ke zvyšování kvality služeb. Se vznikem tržních podnětů je spojen vývoj tržních institucí. K takovým změnám patří privatizace a liberalizace trhů, kdy systém s volným vstupem na trhy, volnými tržními cenami a soukromým vlastnictvím, vytváří podněty k chování lidí, jež jsou typické pro tržní kapitalistické ekonomiky. Východiskem transformace institucionálního přístupu byl vznik nových tržně konformních institucí, tedy formálních i neformálních pravidel chování, a to se zahrnutím sankcí za nedodržování pravidel. Avšak vytvoření tržních podnětů v systému neustálených pravidel a nezralých tržních institucí může mít za následek nežádoucí chování s nepředvídatelnými důsledky, a naopak otálení se systémovými změnami zpomaluje vznik tržních podnětů, což může vést ke stagnaci. Neexistuje tak optimální transformační strategie, protože se oba přístupy vzájemně vylučují. Transformační stratégové však museli zvolit jeden z přístupů, přičemž převzali riziko přinášející negativní důsledky z jeho nerespektování.

Ekonomická transformace představovala pro vládu tři hlavní úkoly, a to liberalizaci, stabilizaci a privatizaci. Uskutečnit liberalizaci trhů bylo možné ihned, zavedením vnitřní směnitelnosti měny, deregulací cen a mezd a povolením soukromého podnikání. V průběhu komunistického režimu byly ceny levných potravin státem finančně podporovány, a proto bylo nutné zavést zrušení cenových dotací, a to hlavně u zemědělských produktů, protože tak ceny potravin nereflektovaly skutečné zemědělské náklady a zemědělství bylo velice předimenzované. Zrušením cenových dotací došlo ke zdražení potravin, avšak bylo

to potřebné, protože cenová struktura byla ze socialistické doby narušená a neodrážela ani strukturu poptávky, ani strukturu nákladů a bez zrušení cenových regulací by se nemohlo rozvíjet soukromé podnikání. A protože hodnota privatizovaného majetku závisí na očekávaných cenách jeho produkce, přičemž není možné odhadnout hodnotu majetku bez odhadnutí budoucí ceny, byla privatizace stejně důležitá. Při liberalizaci trhů bylo zavedena vnitřní směnitelnost měny, jež znamenalo zrušení devizových regulací v zahraničním obchodě, přičemž pak mohly podniky za účelem dovozu zboží, bez omezení nakupovat zahraniční měny. To mělo za následek otevření domácích trhů a vystavení domácích výrobců zahraniční konkurenci a jejímu kvalitnímu zboží, jež bylo pro domácí podniky nezvyklé. Na druhé straně však došlo k vytvoření silných podnětů ke zvyšování kvality produkce a k změnám sortimentu, který reagoval na tržní poptávku.

Po liberalizaci byla problémem transformace nutnost stabilizovat ekonomiku, jejímž hlavním cílem bylo udržet inflaci pod kontrolou. Liberalizace vyvolala tlak na růst cen a mezd a výrobci proto po tomto uvolnění nevěděli, jaké ceny pro prodání produkce a pokrytí nákladů, stanovit a ani jaké mzdy nabízet, aby si udrželi zaměstnance. V případě liberalizace zahraničního obchodu byl problém, že domácnosti i podniky začnou dávat přednost zahraničnímu zboží před domácím a že si schodek obchodní bilance vynutí devalvaci domácí měny. A protože se devalvace rychle přetváří do inflace, která vyžaduje další devalvaci, bylo nutné liberalizaci trhů opatřit stabilizačními opatřeními, jako je měnová a rozpočtovou restrikce, regulace mezd a ukotvení měnového kurzu. Základem rozpočtové restrikce bylo omezení podnikových dotací, čímž došlo ke zrušení financování ztrátových podniků a podniky tak musely stornovat ztrátové produkce. Státní banka byla rozdělena na centrální banku a komerční banky, přičemž centrální banka neměla standardní nástroje k regulaci peněžní zásoby a komerční banky byly bez zkušeností a nevěděly tak, kolik úvěrů a komu by je měly poskytovat. A tak se nabízela jediná možnost měnové restrikce, jimiž byly úvěrové limity, což vedlo k pozastavení financování podniků. Stanovení úvěrových limitů nebylo jasné, protože centrální banka nevěděla optimální objem úvěrů, ale vědělo se, že čím bude větší úvěrová restrikce, tím bude inflace nižší a tím větší bude hospodářský pokles. Z toho důvodu byla zavedena regulace růstu mezd, aby bylo zabráněno vysoké inflaci s metodami pomocí daní a pomocí tripartitních jednání mezi vládou, odbory a zaměstnavateli. Pro daňovou regulaci mezd byla určena hranice růstu nominálních mezd a při jejím překročení musely podniky odvést státu mimořádnou daň. Poslední stabilizační metodou byla devalvace a následující ukotvení kurzu domácí měny na jednu z pevných

zahraničních měn. Byl tak vytvořen dlouhodobý udržitelný kurz, jež uchoval vyrovnanou platební bilanci země se zahraničím a důsledkem devalvace s ukotvením měnového kurzu došlo ke zvýšení cenové hladiny.

V postkomunistickém Československu a později v ČR proběhla poměrně nízká inflace. Na počátcích transformace byla jedním z důvodů prosperující tripartitní politika, kdy se sociálním partnerům, tedy vládě, odborům a zaměstnavatelům, podařilo uplatnit umírněné mzdové požadavky. Relativně restriktivní rozpočtová a měnová politika byla dalším z důvodů, spolu s daňovou mzdovou regulací a kurzovým režimem. Země zvolila fixní kurz, kdy byl nominální kurz udržován v úzkém pásmu, pomocí devizových intervencí centrální banky, což inflaci ustálilo na hodnotách kolem 10 % ročně, tudíž byl měnový kurz nominální kotvou pro vývoj cen i mezd.

Od začátku transformace byla nezaměstnanost v zemi nízká, přičemž ke zvyšování došlo až ke konci devadesátých let vlivem hospodářské recese. Důvodem nízké nezaměstnanosti byl přesun lidí z průmyslu do rozšiřujícího se sektoru služeb, a také proto, že v ČSR byl sektor služeb nedostatečně rozvinutý a průmysl byl předimenzovaný, spolu s tím, že zde neproběhly socialistické tržně orientované reformy. Domácí produkt nepoklesl tak hluboce, protože v prvním roce transformace byl počáteční pokles průmyslové produkce rychle vyrovnán expanzí služeb, tudíž nedošlo k většímu zvýšení nezaměstnanosti. Navíc přispívala liberální politika v soukromém podnikání k velmi rychlému rozvoji a ke vstřebání velkého počtu lidí. Dalším důvodem nízké nezaměstnanosti byly odchody do důchodu, protože na přelomu 80. a 90. let se podíl lidí důchodového věku zvyšoval, což znamenalo vyšší odliv důchodců a menší příliv mladých uchazečů o zaměstnání.

Při vyvrcholení růstu investic se v ČR v polovině devadesátých let objevily značné obchodní schodky, jež nesouvisely výhradně s růstem investic, ale i s poklesem míry domácích úspor. Také na tom měl podíl rychlý hospodářský růst, nízká nezaměstnanost a zrušení daňové mzdové regulace, přičemž zvyšování reálných mezd nakonec převýšilo růst produktivity práce a ve výsledku došlo k růstu reálných mzdových nákladů. Ke zvyšování míry spotřeby a klesání míry úspor přispěl růst podílu mezd a pokles podílu zisků v produktu.

Ekonomická struktura ČR s vysokým podílem průmyslu a těžkého průmyslu vyžadovala vysokou míru investic a v důsledku i úspor. Míra investic neboli podíl investic na domácím produktu i míra úspor, tedy podíl úspor na domácím produktu, byly v zemi vysoké, jež bylo dáno extenzivním charakterem ekonomického růstu, založeným především

na hromadění kapitálu. Země vykazovala velmi vysoké míry investic i úspor, jež spíše připomínaly asijské ekonomiky.

Mzdy jsou většinou spotřebovány, avšak zisky se změny v podnikové úspory. V době, kdy byl v podnicích nízký podíl mezd a vysoký podíl hrubých zisků v jednotce produktu, způsobilo to v ekonomice nízký podíl spotřeby a vysoký podíl úspor v HDP, kdy vysoká míra úspor vytvořila rovněž vysokou míru investic, přičemž podniky své úspory či zisky investovaly. Po dokončení hromadné privatizace v letech 1995 až 1996 v ČR vysoká míra investic vyvrcholila. Část vysoké míry investic byla připisována ekologickým investicím, potřebné k napravení zdevastované země nebo také investice do infrastruktury, jako třeba do dopravy, energetiky a telekomunikace.

Česká ekonomika se začala přehřívat od poloviny 90. let, kdy byl důsledkem vysoký ekonomický růst, jež vyvrcholil roku 1995 a dále růst poptávky, jejímž základem byly investice. Hospodářská recese v letech 1997 až 1999 byla nevyhnutelná a nastala by tak jako tak, jako následek předchozího přehřátí ekonomiky. Jednou z jejích příčin však byla měnová politika, která hospodářskou recesi prohloubila díky svému omezujícímu charakteru (Holman, 2000, s. 104).

3.2.2 Ekonomika České republiky ve 21. století

Rozvoj ekonomiky se na začátku 21. století ustálil a mezi lety 2000 až 2003 se efektivita ročně zvyšovala průměrně o více než 3 %, a to hlavně díky obnovení investiční aktivity firem, přílivu přímých zahraničních investic (PZI) a zvýšení spotřeby domácností. Po vstupu ČR do Evropské unie (EU) se ekonomický růst ještě zrychlil a nejvýraznější byl pak v roce 2005, kdy dosáhl 6,8 % a v dalším roce 7 %. Vysoké meziroční přírůstky reálného HDP byly důsledkem velkého nárůstu investic firem, společně s již zmiňovanou rostoucí spotřebou domácností a se zvyšujícím se exportem, především do zemí EU. Doba mezi roky 2004 až 2007 se označuje jako období nejrychlejšího tempa růstu HDP po roce 1998, přičemž roku 2007 dosahoval přírůstek reálného produktu 6 % a i přesto, že docházelo k přehřátí ekonomiky, byla míra inflace poměrně nízká, konkrétně 2,8 %.

V roce 2008 Evropu zasáhla hypoteční krize z USA, tedy ekonomická krize, kdy ČR postihla v druhé polovině roku s omezením výroby z důvodu snižující se zahraniční poptávky. Další rok se už země nacházela v ekonomické recesi a pokles reálného HDP za celý rok dosahoval více jak 4 %. Recese nejprve zasáhla zpracovatelský průmysl s propadem více než 15 %, poté obchod a ostatní tržní služby a také došlo k poklesu investic

firem o 20 %. Spotřeba domácností se zcela zastavila, hodnota exportu zboží a služeb se rovněž velmi snížila, ale pokles importu byl znatelně větší. Avšak jeden pozitivní aspekt s sebou recese přesto přinesla, a to zastavení rychlého tempa zadlužení českých domácností díky jejich prozíravějšímu přístupu k úvěrům a spotřebitelským půjčkám. Rok 2010 byl nadějný a zdálo se, že je recese minulostí, ale následující rok se tempo růstu HDP snížilo a v roce 2012 se ekonomická výkonnost opět propadla. Hlavním důvodem byl 4% pokles spotřeby domácností z důvodu snížení reálných příjmů a pokles investiční aktivity firem. Největší vliv na pokles HDP měla odvětví zemědělství, stavebnictví, peněžnictví a pojišťovnictví, přičemž v celku pozitivní byl dopad zpracovatelského průmyslu. Kladný důsledek recese byl zaznamenán u vývoje zahraničního obchodu po celý rok, kdy celkový růst vývozu činil 4,3 % a byl o 2 % vyšší než růst celkového dovozu (Tichá, 2013, s. 148). Avšak recese není jediná krize, která českou ekonomiku ve 21. století postihla.

V roce 2020 se HDP české ekonomiky propadl o 5,6 %, což představovalo nejzávažnější pokles v ČR, k čemuž přispěly všechny složky HDP s největší mírou domácí spotřeby a investic. Již 4. čtvrtletí roku 2020 bylo ovlivněno další vlnou opatření proti šíření covid-19, přičemž v porovnání s druhým čtvrtletím nebyla zahraniční poptávka zasažena tak výrazně. Meziroční výsledný pokles se tak snížil na 4,7 % a HDP se mezičtvrtletně zvýšil o 0,6 %. Ve čtvrtém čtvrtletí se však domácí spotřeba i investice výrazně snížily. Nová vlna infekcí přiměla zbytek EU k přijetí opatření a HDP v EU tak mezičtvrtletně poklesl o 0,4 % a meziroční pokles se prohloubil na -4,8 %, což mělo neblahý vliv na mezičtvrtletní pokles velkých ekonomik jako například Francie a Itálie.

Rovněž hrubá přidaná hodnota (HPH) poklesla o 5,5 %, což zasáhlo většinu odvětví, mimo zemědělství a lesnictví, informace a komunikace a také segment veřejné správy, školství, zdravotnictví a sociální práce. Odvětví obchodu, dopravy, ubytování a stravovacích služeb zaregistrovala hluboký pokles -11,8 %, u odborných, vědeckých, technických a administrativních činností to bylo -9,3 % a klesla taktéž exportně orientovaná výroba -6,9 %. Ve 4. čtvrtletí celková HPH zaostala za úrovní předchozího roku o 4,7 %, ale mezičtvrtletně vzrostla o 0,5 %. Další odvětví, hlavně osobní služby, jako je kadeřnictví apod. zaznamenala meziroční pokles HPH o 20,9 %. Obchod, doprava, ubytování a stravování byly díky nové vlně opatření nejvíce zasaženy a zaregistrovaly pokles -14,7 %, a naopak se meziroční pokles ve zpracovatelském průmyslu zmírnil na 1,1 %.

Všeobecná omezení ekonomických operací ve druhém čtvrtletí negativně ovlivnila zahraniční obchod a vývozci se snažili vyrovnat ztráty ve druhé polovině roku, přičemž

celkový vývoz zboží a služeb reálně poklesl o 6 % a dovoz o 6,1 %. Bilance dosáhla přebytku 390,5 miliard CZK, což bylo meziročně více o 42,3 miliard, přičemž se toto zlepšení týkalo hlavně obchodu se zbožím, jež ovlivnil zejména obchod s ropou a zemním plynem, a naopak poklesl přebytek prodeje motorových vozidel. Ve 4. čtvrtletí dosáhl zahraniční obchod přebytku 145,5 miliard, na němž měl právě velký podíl prodej motorových vozidel.

Podle deflátoru HDP dosáhl celkový růst cenové hladiny 4,1 %, což je nejvíce od roku 2001, přičemž došlo k růstu ceny spotřeby i kapitálových statků. Index spotřebitelských cen se zvýšil o 3,2 %, díky zvýšeným cenám potravin a nealkoholických nápojů, alkoholických nápojů a tabáku, dále bydlení a energií. Ve čtvrtém čtvrtletí se růst spotřebitelských cen výrazně zpomalil na 2,6 %, a to hlavně díky pomalejší dynamice cen potravin, přičemž rovněž pokles cen ropy ovlivnil většinu sledovaných cenových indexů, což tlumilo meziroční růst cen průmyslových výrobců i dovozních cen.

V první polovině roku byly sníženy sazby související s měnovou politikou, jež ovlivnilo i další úrokové sazby, obzvláště úrokové sazby z vkladů a snížená spotřeba utlumila dynamiku spotřebitelských úvěrů pro domácnosti, ale objem hypoték zůstal téměř nedotčen.

Ekonomický pokles měl také vliv na zaměstnanost, jež poklesla o 1,5 %, avšak ve zpracovatelském průmyslu, který k tomuto poklesu významně přispěl, se situace ve 4. čtvrtletí roku 2020 spíše zlepšila a pokles se již neprojevil. Oproti tomu zaměstnanost ve čtvrtém čtvrtletí v segmentu obchodu, dopravy, ubytování a stravování klesla na 5 % a na druhé straně pokračoval rozvoj informací a komunikace se +3,5 %. Nepatrný růst obecné míry nezaměstnanosti souvisel s vládními stabilizačními programy a s poměrně výrazným nárůstem počtu ekonomicky neaktivních osob, kdy vzrostla průměrná hrubá měsíční mzda o 4,4 % na 35 600 CZK, avšak v dynamice mezd mezi jednotlivými odvětvími přetrvávaly velké rozdíly.

Státní rozpočet dosáhl schodku ve výši 367,4 miliard CZK, přičemž se deficit meziročně prohloubil o téměř 340 miliard, kdy za jeho rozhodující částí stála protipandemická opatření. Ta byla na jedné straně hlavní silou růstu celkových rozpočtových nákladů, tedy +18,8 % a na straně druhé vedla k propadu celkových výnosů o -3,1 %. Došlo k významnému poklesu příjmů jak ze strany daňových příjmů, tak z hlediska výběru sociálního zabezpečení a stávající výdaje se rozšířily včetně ustanovení o kompenzacích pro podniky, obce i domácnosti. Nárůst rovněž zahrnoval sociální dávky, a to jak důchodové, tak i jiné než důchodové (Sidorov, 2021, s. 4).

3.3 Česko-korejské vztahy

3.3.1 Formování prvních česko-korejských vztahů

První kontakty mezi Korejci a Českoslováky byly navázány na konci první světové války v Rusku a Číně za doby, kdy Korea i Československo bojovaly za nezávislost. V Rusku československé legie 60 000 vojáků odmítli bojovat na straně Rakouska-Uherska, přičemž se následně dostali do centra ruské revoluce, postavili se proti bolševikům a následně se ve Vladivostoku shromáždili a čekali zde na přesun do nově vzniklé ČSR. Roku 1919 odcestoval čelní představitel Prozatímní vlády Korejské republiky ze Šanghaje do Vladivostoku za mladým generálem Radolou Gajdou, u něhož hledal podporu pro korejské hnutí za nezávislost (Papoušková a kol., 2014, s. 7).

K navázání diplomatických vztahů KR s ČSR došlo až na počátku roku 1990 po „sametové revoluci“, protože v době socialismu v Československu dělila oba státy ideologická rozdílnost. Navázání vztahů bylo o to problematičtější, když v roce 1948 došlo k rozdělení země na dva státy, tedy na jihu poloostrova Korejská republika (KR) a na severu Korejská lidově demokratická republika (KLDR). Poté roku 1950 došlo ke studené válce mezi východem s podporou Sovětského svazu a Čínské lidové republiky a mezi západem, jehož podporovalo USA.

Po vyhlášení nezávislosti navázalo ČSR diplomatické styky s KLDR a nikoli s KR z důvodu vlivu Sovětského Svazu (SSSR). V roce 1959 pouhých 28 zemí navázalo diplomatické styky buď s KR nebo s KLDR a po skončení korejské války roku 1953 bylo jasné, že nedojde k plánovanému sjednocení obou Korejí v jeden stát. Země plánující navazovat diplomatické styky s jedním či druhým státem, byly ty, které měly významný politický zájem na jedné či druhé straně poloostrova. Pro Československo roku 1948 po převzetí moci komunisty to znamenalo naprostou spolupráci zemí tzv. „Sovětského bloku“, z čehož vyplývá, že se stalo zastáncem a partnerem KLDR na severu Korejského poloostrova.

I přesto však ČSSR přicházelo do kontaktu s KR, a to díky československým vojákům a diplomatům, kteří od konce 50. let až do rozdělení Československa v roce 1993 působili v Dozorčí komisi neutrálních států v Pchanmundžomu, což bylo demilitarizované pásmo na hranici obou korejských států. Ti se totiž dostávali do styků nejen s partnery z hranice Švýcarska a Švédska, ale rovněž pronikli i do jihokorejského vnitrozemí při svých

inspekčních cestách, i když šlo pouze o neobyčejné a náhodné nahlédnutí do této jinak Čechoslovákům nepřístupné zemi.

Později v šedesátých letech došlo jen k malým kontaktům mezi oběma zeměmi. K první události došlo ve chvíli, kdy jihokorejský diplomat pod krytím červeného kříže „pronikl“ do Prahy, avšak byl hned „objeven“. Další událostí byla olympiáda v Tokiu, kdy se českoslovenští fotbalisté střetli s jihokorejskými. Rovněž účast jihokorejských basketbalistek na mistrovství světa v Praze roku 1967, která vyvolala konflikt uvnitř Ústředního výboru Komunistické strany Československa (ÚV KSČ). Tuto událost, společně s problémy ve vztazích s KLR, nevylepšilo ani „vyhoštění“ sportovkyň, jež bylo provedeno Československem. Jihokorejským sportovkyním nebylo ani dovoleno zúčastnit se slavnostního předání stříbrných medailí po prohře se SSSR a byly jim poslány pouze dodatečně.

V 70. letech se zlepšilo ekonomické postavení KR a došlo také ke komunikaci se SSSR, čemuž pomohlo i rozhodnutí Mezinárodního olympijského výboru o konání Olympijských her v Soulu roku 1988. Nakonec, i když zpočátku pouze obchodní a sportovní, byly navázány kontakty mezi zeměmi socialistického bloku a KR, navzdory nátlaku KLR. Českoslovenští sportovci, kteří se zúčastnili soulské olympiády se tak stali prvními, jež oficiálně navštívili tuto zemi, a díky tomu došlo k prvním kontaktům mezi československými a jihokorejskými představiteli a později hlavně mezi firmami. Rozhodující slovo měla především firma Daewoo (v překladu „Velký vesmír“), jejíž automobily, nákladní lodě a elektronika byly dodány do ČSR ještě za dob socialismu (Olša, 2011).

V roce 1988 navázalo s KR obchodní styky a poté roku 1989 i diplomatické styky Maďarsko, avšak i přes tento krok socialistické Československo Maďarsko nenásledovalo. Když se však na přelomu roku 1989 a 1990 Václav Havel stal novým československým prezidentem, došlo k navázání oficiálních kontaktů mezi KR a ČSR (Olša, 2011), a tak došlo k přerušení spojení s KLR. Mezi Čechy se v té době výrazně zvýšil zájem o korejské záležitosti (Hays II. a Polišínská, 2020, s. 76) a došlo i k založení oboru koreanistika Aloisem Pultrem a Han Hung-suem (Olša a Löwensteinová, 2014, s. 372) roku 1950 na filozofické fakultě Univerzity Karlovy, jež dosud existuje a zabývá se studiem celé Koreje (Pucek, 2015, s. 9).

Dne 15. ledna 1990 byl parafován protokol o navázání diplomatických styků a k oficiálnímu navázání došlo 22. března 1990 a 13. června 1990 zahájilo svou činnost

v Praze první Velvyslanectví Korejské republiky, přičemž Prahu navštívila skupina poslanců Národního shromáždění Korejské republiky. O rok později, tedy 19. července 1991 zřídila Česká a Slovenská federativní republika (ČSFR) v Soulu svůj zastupitelský úřad a v dubnu roku 1992 navštívil prezident Václav Havel KR, což se dá považovat za vrchol politických kontaktů mezi oběma zeměmi (Olša, 2011).

3.3.2 Česko-korejské obchodní vztahy ve 21. století

ČR podporuje KR od navázání diplomatických vztahů, v otázkách Korejského poloostrova tak, že podporuje mírové řešení, rozhovory mezi Jižní a Severní Koreou, vícestranné rozhovory v řešení jaderné problematiky, přičemž opakovaně odsoudila jaderné zkoušky a testy balistických raket provedené KLDR a opakovaně vyzvala k dodržování lidských práv v KLDR.

Rovněž došlo k mnoha vzájemným návštěvám vrcholných představitelů obou zemí, například v březnu roku 1995 navštívil ČR jihokorejský prezident Kim Jong-sam, v září 2016 ministr pozemků, infrastruktury a dopravy Kang Ho-In, o rok později v listopadu roku 2017 to byl ministr obchodu, průmyslu a energetiky Baek Woon-Gyu a v listopadu v roce 2018 prezident Mun Če-in, jež je prezidentem KR do současné doby.

V březnu 2010 se konalo dvacáté výročí česko-korejských vztahů, kdy si prezidenti obou zemí vyměnili blahopřání a v obou zemích se konala řada různých akcí. ČR podpořila uzavření Dohody o volném obchodu mezi Evropskou unií a Jižní Koreou (Korea-EU FTA), v září roku 2010 česká vláda sdělila korejské vládě svůj záměr podpořit ratifikaci dohody o volném obchodu a v srpnu 2011 český parlament smlouvu ratifikoval (Velvyslanectví Korejské republiky v České republice, © 2021).

Korea-EU FTA vznikla, aby zlepšila přístup evropských podniků na vysoce dynamické a konkurenční asijské trhy, přičemž nové tržní příležitosti posílí postavení dodavatelů z EU na korejském trhu. Dohoda rovněž vznikla pro řešení problémů, jež nejsou doposud připraveny na mnohostranná jednání a záležitosti, které jdou nad rámec otevření trhu. Dále pro budoucí liberalizaci obchodu se službami týkající se všech druhů poskytování služeb, jako například služby v oblasti životního prostředí, telekomunikace, námořní doprava, finanční a právní služby. Dohoda obsahuje ustanovení o investicích v odvětví výroby i v odvětví služeb, veřejné zakázky a taktéž zahrnuje oblasti, jako je například ochrana práv duševního vlastnictví spolu se zeměpisným označením (Evropská komise, 2011, s. 3).

Dvacáté páté výročí česko-korejských vztahů se konalo v únoru roku 2015, kdy premiér Bohuslav Sobotka a jihokorejská prezidentka Pak Kun-hje po jednání v Soulu oznámili uzavření strategického partnerství mezi ČR a KR, přičemž bylo v průběhu této návštěvy oznámeno otevření zastoupení CzechInvest v Soulu. Ve dnech 1. až 4. prosince toho roku navštívila korejská prezidentka Pak Kun-hje ČR, přičemž bylo podepsáno 18 memorand o porozumění, obzvláště v oblasti jaderné energetiky, vědy, techniky a dalších nových průmyslových odvětvích s vysokou přidanou hodnotou.

V rámci prohlubujícího se rozvoje česko-korejských vztahů především v ekonomické oblasti, vznikla Česko-korejská obchodní komora, z.s. (CEKOK). V průběhu oficiální návštěvy KR předsedou vlády České republiky Bohuslavem Sobotkou v únoru 2015, kdy bylo rovněž vyhlášeno strategické partnerství mezi ČR a KR, se zakladatelé CEKOK dohodli na potřebě jejího vzniku. Vzájemná spolupráce mezi ČR a KR probíhá v první řadě v oblasti obchodně-ekonomické, v investiční výměně, ve vědecko-technické a výrobní spolupráci, dále ve školství a také v rozvoji služeb (Velvyslanectví České republiky v Soulu, 2015).

4 Vlastní práce

4.1 Vzájemný obchod ČR s KR

Jak už bylo zmíněno, globální krize zasáhla všechny země, což se projevilo zejména na poklesu světové poptávky, kdy krize v té době postihla rovněž korejskou ekonomiku. Na zahraniční obchod s KR měla tehdy největší vliv Čína a USA. Poklesem světové poptávky byla postižena zejména stěžejní odvětví exportu, jako je stavba lodí, výroba automobilů a mobilních komunikačních přístrojů, výroba polovodičů, LCD displejů a počítačové techniky. Petrochemický a ocelářský průmysl byl krizí také postižen. Avšak v posledním čtvrtletí roku 2009 došlo k ozdravení korejské ekonomiky a nastartování růstu, kdy ekonomika rostla nejrychleji za sedm a půl roku. Vládní stimulační program a slabší měna posílily obzvláště domácí spotřebu a vývoz, přičemž růst podpořily hlavně kapitálové výdaje a zpracovatelský průmysl. Podle mnohých korejských ekonomů vyšly nejsilnější korejské společnosti z krize posíleny, a ještě více si upevnily svoje postavení na světovém trhu. K těmto společnostem patří Samsung Electronics, POSCO, Hyundai Motor, LG Electronics nebo Hyundai Heavy Industries. Pro tyto společnosti znamenaly nízké ceny ropy, nízká úroková míra a oslabení KRW rekordní zisky, k jejichž dosažení přispělo i následné postupné oživení světové poptávky.

Jak Jižní Korea, tak i ČR se od svého vzniku až dodnes potýkaly s těžkostmi, kterým čelily jak samostatně nebo společně. Ať už se jednalo o historické události či ekonomické krize, obě země tyto překážky překonaly a staly se z nich ekonomiky reprezentující vlastní stát. Pro překonání jakékoli krize je důležitá spolupráce a z ekonomického pohledu je to spolupráce obchodní, tedy spolupráce taková, která probíhá mezi zeměmi na obou stranách. Spolupráce ČR a KR byla již nastíněna v rámci vzájemných vztahů, konkrétně ve vztazích česko-korejských, přičemž je třeba popsat vzájemný obchod probíhající mezi těmito státy.

Pro vzájemnou obchodní výměnu mezi českými a korejskými zeměmi je podstatné nejprve nastínit hlavní obchodní partnery obou zemí, s nimiž probíhá dovoz a vývoz konkrétních komodit. Přehled hlavních obchodních partnerů KR z roku 2018 je zaznamenán v tabulce 1, kdy prvenství jak v importu, tak i v exportu zaujala Čína, následovaná USA, což dokazuje, jak důležitými obchodními partnery pro KR tyto země jsou. Japonsko představuje též podstatného obchodního partnera, jelikož zabírá 3. místo v importu a 5. místo v exportu. ČR se v tomto roce umístila až na 47. pozici mezi zeměmi dovážejících do KR, avšak z pohledu vývozu z KR se ČR umístila na 31. pozici.

Tabulka 1: Hlavní obchodní partneři KR v roce 2018 (tis. USD)

Import (tis. USD)			Export (tis. USD)		
1.	Čína	106,488,592	1.	Čína	162,125,055
2.	USA	58,868,313	2.	USA	72,719,932
3.	Japonsko	54,603,749	3.	Vietnam	48,622,098
4.	Saúdská Arábie	26,335,761	4.	Hongkong	45,996,441
5.	Německo	20,853,971	5.	Japonsko	30,528,580
6.	Austrálie	20,718,640	6.	Tchaj-wan	20,783,511
7.	Vietnam	19,643,385	7.	Indie	15,606,221
8.	Rusko	17,504,050	8.	Filipíny	12,037,254
9.	Tchaj-wan	16,738,374	9.	Singapur	11,782,182
10.	Katar	16,293,627	10.	Mexiko	11,458,233
11.	Kuvajt	12,794,285	11.	Austrálie	9,610,425
12.	Indonésie	11,161,192	12.	Německo	9,372,657
13.	Malajsie	10,205,684	13.	Malajsie	8,993,879
14.	Irák	9,569,140	14.	Indonésie	8,833,195
15.	Spojené arabské emiráty	9,287,378	15.	Thajsko	8,504,994
16.	Singapur	7,974,345	16.	Rusko	7,320,899
17.	Nizozemsko	6,896,946	17.	Velká Británie	6,358,760
18.	Velká Británie	6,809,491	18.	Turecko	5,980,358
19.	Itálie	6,302,771	19.	Kanada	5,743,231
47.	Česká republika	863,893	31.	Česká republika	2,451,643

Zdroj: Český statistický úřad (vlastní zpracování)

Hlavní obchodní partnery ČR zobrazuje tabulka 2, přičemž je zvláště významným obchodním partnerem českých zemí právě EU, a proto tabulka obsahuje především země patřící do EU. KR s ČR nejsou tradičními obchodními partnery pro svou geografickou vzdálenost a pro svá kulturní specifika, jež se liší na obou trzích. Avšak KR patří mezi tři nejvýznamnější mimoevropské obchodní partnery ČR (spolu s Čínou a USA), kdy se KR roku 2018 usadila v případě českého importu na 12. pozici. První místo v dovozu do ČR patří Německu, následující příčku obsadila Čína a další Polsko, které zaujímá rovněž 3. příčku ve vývozu. Tyto země tak představují významné obchodní partnery ČR. V případě vývozu českých zemí drží prvenství opět Německo, přičemž Slovensko se svým 2. místem v rámci exportu a 4. příčkou v dovozu znázorňuje taktéž důležitého obchodního partnera ČR. KR se ve vývozu českých zemí v roce 2018 bohužel neumístila mezi významnými obchodními partnery.

Tabulka 2: Hlavní obchodní partneři ČR v roce 2018 (mil. CZK)

Import (mil. CZK)			Export (mil. CZK)		
1.	Německo	1 007 127	1.	Německo	1 426 361
2.	Čína	568 498	2.	Slovensko	332 935
3.	Polsko	308 381	3.	Polsko	266 503
4.	Slovensko	200 178	4.	Francie	223 485
5.	Itálie	167 502	5.	Velká Británie	203 751
6.	Francie	130 831	6.	Rakousko	196 303
7.	Rusko	127 696	7.	Itálie	170 166
8.	Rakousko	118 032	8.	Nizozemsko	162 340
9.	Nizozemsko	111 424	9.	Španělsko	138 143
10.	USA	101 352	10.	Maďarsko	132 129
11.	Maďarsko	96 182	11.	Belgie	93 954
12.	Korejská republika	93 042	12.	USA	90 938
13.	Velká Británie	83 181	13.	Rusko	89 672
14.	Španělsko	68 811	14.	Švédsko	76 334
15.	Japonsko	68 220	15.	Rumunsko	66 134
16.	Belgie	62 359	16.	Švýcarsko	59 076
17.	Rumunsko	54 169	17.	Čína	56 158
18.	Švýcarsko	37 669	18.	Turecko	47 709
19.	Turecko	37 361	19.	Dánsko	40 226
20.	Malajsie	34 772	20.	Ukrajina	33 092

Zdroj: Český statistický úřad (vlastní zpracování)

4.1.1 Import a export mezi ČR a KR

Obchodní výměna mezi ČR a KR je představena v tabulce 3, kdy je po celé sledované období očividné, že v ČR přesahuje dovoz nad vývozem z KR, což znázorňuje graf 1. Od roku 2011 do roku 2020 dochází k růstu importu z korejských zemí do ČR, avšak v dalších letech je patrné, že dovoz klesl, přestože došlo v roce 2020 ke vzrůstu. Naopak vývoz z českých zemí do KR nedosahuje tak vysokých hodnot, což je způsobeno tím, že ČR oproti KR nedosahuje vyspělých výrobků ve velkém množství. Zásadní je také fakt, že korejské obyvatelstvo preferuje domácí produkci před produkcí zahraniční. Nicméně ani přes tuto skutečnost není export ČR kompletně zanedbatelný, přestože se tak na první pohled může zdát. ČR vyrábí výrobky, jež jsou Korejci velmi oblíbené, příkladem může být český porcelán, keramika a křišťál anebo také oblíbené české pivo. Navíc, především díky Korea-EU FTA dochází k obchodní výměně mezi českými a jihokorejskými zeměmi častěji a budoucnost jistě přinese mnoho příležitostí pro zmenšení tohoto rozdílu.

Tabulka 3: Obchodní výměna mezi ČR a KR (mld. CZK)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Import z KR do ČR	47,8	60,7	58,8	64,5	82,7	85,7	98,8	93	87	91,1
Export z ČR do KR	7,9	10,9	11,3	12,5	12,5	10,8	10,6	10,7	10,5	12,4

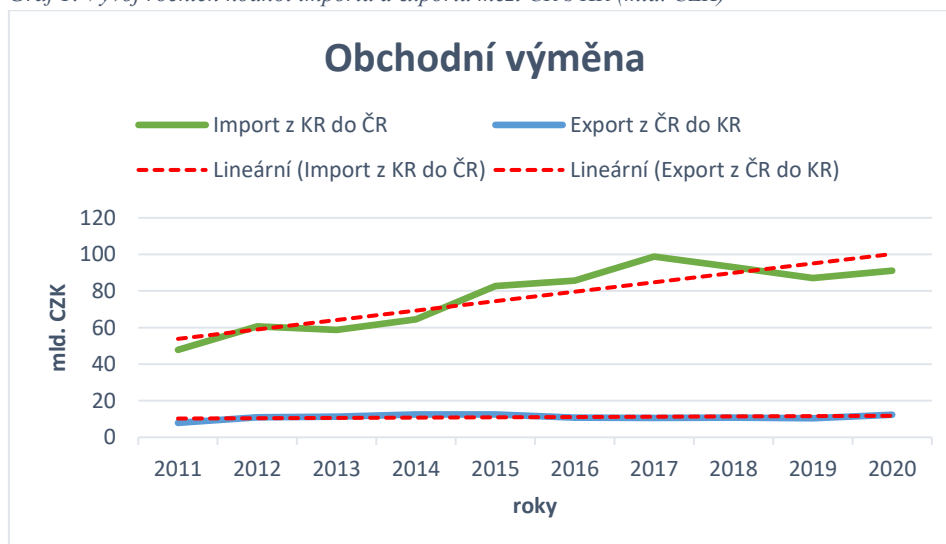
Zdroj: Český statistický úřad, Korean Statistical Information Service, CzechTrade (vlastní zpracování)

Pro určení vývoje v jednotlivých letech je použita analýza časových řad se statistickými charakteristikami, díky kterým bude popsána a vysvětlena dynamika časových řad.

Graf 1 představuje vývoj importu a současně i exportu mezi ČR a KR, k němuž bylo užito údajů z tabulky 3, přičemž je zde zachycena výrazně rostoucí tendence importu.

Porovnání vývozu a dovozu proběhne zvlášť a bude vyhodnoceno, zda došlo k jejich zvýšení či snížení v jednotlivých letech.

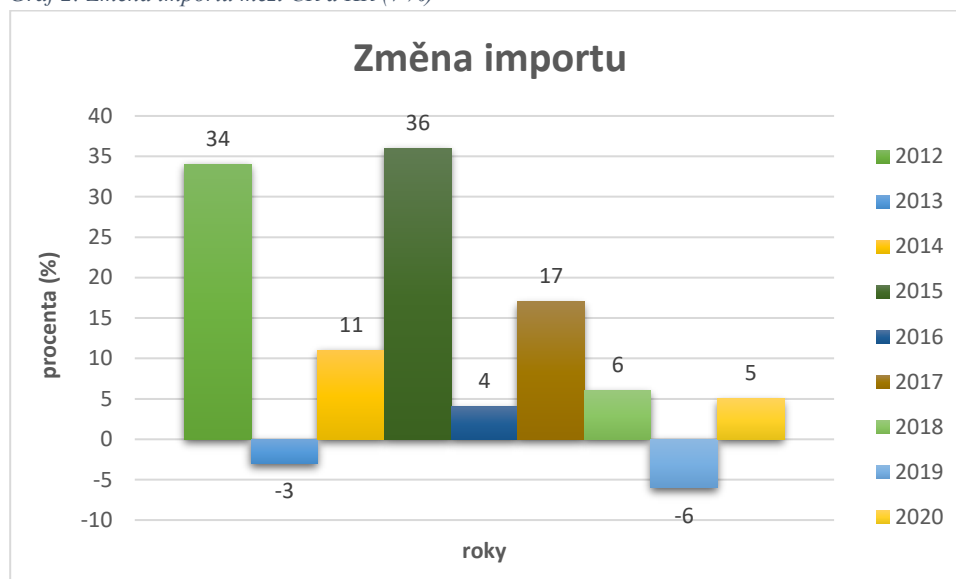
Graf 1: Vývoj ročních hodnot importu a exportu mezi ČR s KR (mld. CZK)

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejprve je posouzen import, přičemž je využita statistická charakteristika první absolutní diference dle vzorce [4.1], která ukazuje, že se import nejvíce navýšil v roce 2015, oproti roku předchozímu, a to konkrétně o 18,2 miliard CZK. Naopak v roce 2019 v porovnání s rokem 2018 došlo k největšímu snížení o 6 miliard CZK. Celkově tak za celé období mezi lety 2011 až 2020 došlo k navýšení importu o 43,3 miliard CZK.

Graf 2: Změna importu mezi ČR a KR (v %)

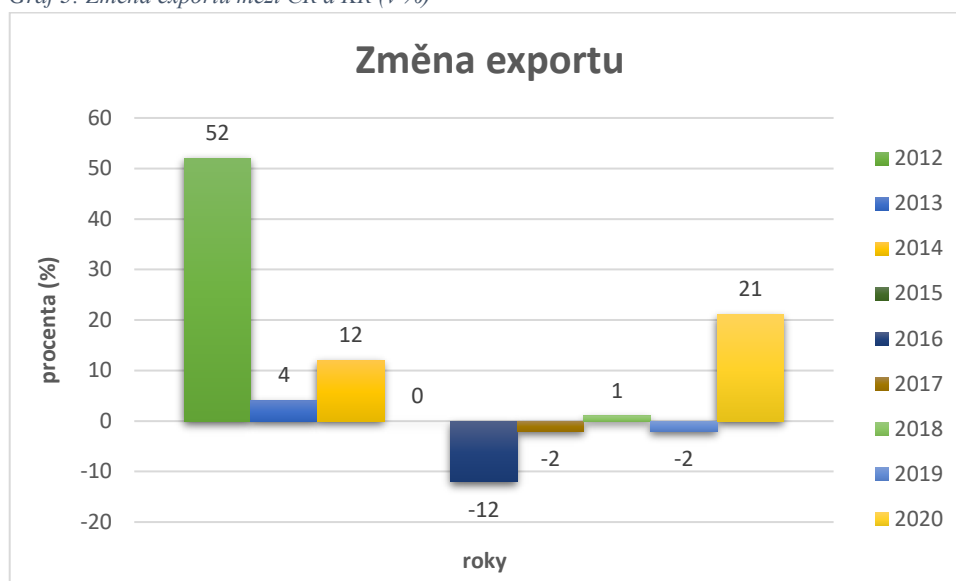

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak je možné vidět v grafu 2, koeficienty růstu podle vzorce [4.2], jsou přibližně konstantní, a proto je použit průměrný koeficient růstu dle vzorce [4.3], jež ukazuje, že se tempo dovozu mezi ČR a KR v letech 2011 až 2020 v průměru každým rokem zvyšovalo o 7,43 %.

Pro posouzení exportu mezi českými zeměmi a KR, je rovněž použita statistická charakteristika první absolutní difference podle vzorce [4.1], jež stanovuje, že se export nejvíce zvýšil v roce 2012, kdy se oproti roku 2011 zvýšil o 3 miliardy CZK. V roce 2015 oproti roku 2014 nevykazuje vývoz ani snížení ani zvýšení, přičemž v dalším roce vykazuje nárůst od roku 2015 nejvyšší pokles, tedy snížení o 1,7 miliard CZK. Celkově došlo k navýšení exportu za celé období o 4,5 miliard CZK, což je srovnatelně nižší než celkový import za stejné období.

Graf 3: Změna exportu mezi ČR a KR (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

Další statistickou charakteristikou je koeficient růstu dle vzorce [4.2], jehož koeficienty nabývají neměnných hodnot, a tak je stanoveno průměrné tempo růstu podle vzorce [4.3], znázorněno v grafu 3, které udává, že se export mezi ČR a korejskými zeměmi v letech 2011 až 2020 v průměru každým rokem zvyšoval o 5,14 %.

Import a export komodit mezi ČR a KR

ČR a KR se ve svých dovozech a vývozech dosahují souladu v 7 ze 12 hlavních odvětví, což potvrzuje blízkost obou ekonomik z pohledu vývozních odvětví a současně i obdobné ekonomické podmínky s téměř totožnými produkty. Avšak v případě každé země jsou rozdíly v dostupnosti výrobních technologií, vybavení a ceně lidské práce, přičemž spolu země obchodují v rámci jedné skupiny, ale s odlišnými produkty stanovenými pro jiný úsek zákazníků. Přednostní odvětví představuje doprava, zpracovatelský průmysl, výroba elektrických a optických zařízení, automobilů, pryžových a plastových výrobků a výroba a opravy strojů. Oblast dopravy, především železniční a silniční nákladní doprava, letecká osobní i nákladní přeprava tvoří stálé místo vzájemného obchodu.

Dovoz komodit z KR do ČR v letech 2011 až 2018 v jednotlivých kategoriích standardní mezinárodní obchodní klasifikace (SITC), je zaznamenán v tabulce 4, přičemž klasifikace komodit podle SITC, dostupná z tabulek Českého statistického úřadu je následující:

0. Potraviny a živá zvířata
  1. Nápoje a tabák

2. Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv
3. Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály
4. Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky
5. Chemikálie a příbuzné výrobky, jinde nezatříděné
6. Polotovary a materiály
7. Stroje a dopravní prostředky
8. Průmyslové spotřební zboží
9. Komodity a předměty obchodu jinde nezatříděné

Tabulka 4: Komoditní struktura dovozu mezi ČR a KR (mil. CZK)

SITC	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0	16	22	23	36	42	67	57	86
1	88	76	58	89	80	76	48	40
2	203	286	291	267	319	367	355	436
3	33	34	56	57	97	50	50	41
4	0	0	1	1	1	0	4	1
5	1 269	2 375	2 470	3 273	4 670	5 099	5 883	5 946
6	4 651	6 107	6 569	8 467	11 674	11 757	12 123	12 452
7	36 638	46 222	44 451	48 403	59 666	62 177	73 974	67 683
8	4 941	5 553	4 834	3 937	6 119	6 142	6 293	6 358
9	-	-	-	0	0	0	0	0
Celkem	47 839	60 675	58 753	64 530	82 668	85 735	98 787	93 043

Zdroj: Český statistický úřad (vlastní zpracování)

Dovoz komodit mezi zeměmi se celkově v jednotlivých letech zvyšoval, až na poslední rok, kdy došlo k poklesu. Kategorie 7, 6 a 8 dosahovaly nejvyšších hodnot, konkrétně tedy stroje a dopravní prostředky, polotovary a materiály a průmyslové spotřební zboží. Přičemž chemických výrobků z kategorie 5 v průběhu let taktéž přibývalo. Nejvíce se do ČR z korejských zemí v tomto období dovážely především komodity z průmyslového odvětví, následované chemickým průmyslem. Naopak živočišné a rostlinné oleje v kategorii 4, vykázaly nejmenší zastoupení v rámci importu z KR do českých zemí.

Pro porovnání dovozu komodit mezi ČR a KR na základě SITC, byl vybrán rok 2011 srovnaný s rokem 2018, přičemž proběhlo testování statistické hypotézy s využitím párového t-testu (viz metodika), jak je možné vidět v tabulce 5. Výsledkem párového t-testu bylo dosaženo p-hodnoty 0,17, která je vyšší než hladina významnosti α rovnající se hodnotě 0,05, a tak došlo k přijetí nulové hypotézy. Mezi průměrem měření před rokem 2011 a průměrem měření po roce 2018 nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl. Dovoz komodit po roce 2018 se nelišil od dovozu komodit před rokem 2011.

Tabulka 5: Výstup dvouvýběrového párového t-testu na střední hodnotu

	2011	2018
Stř. hodnota	4783,9	9304,3
Rozptyl	129021332,5	438480073,6
Pozorování	10	10
Pears. Korelace	0,995780841	
Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
Rozdíl	9	
t Stat	-1,475918129	
P(T<=t) (1)	0,087036896	
t krit (1)	1,833112933	
P(T<=t) (2)	0,174073793	
t krit (2)	2,262157163	

Zdroj: Vlastní zpracování

Hodnoty vývozu komodit z ČR do KR na základě klasifikace komodit dle SITC, uspořádané v tabulce 6, jsou podstatně nižší než v předchozí tabulce, neboť export z českých zemí do KR je výrazně slabší.

Tabulka 6: Komoditní struktura vývozu mezi ČR a KR (mil. CZK)

SITC	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0	41	76	93	107	84	90	101	78
1	12	16	35	47	88	140	212	210
2	606	494	411	603	529	181	348	303
3	210	338	269	229	191	177	213	258
4	0	-	-	-	0	0	0	-
5	493	762	778	893	1 062	1 059	1 071	907
6	1 021	1 207	1 350	1 314	1 797	1 554	1 595	1 455
7	3 646	4 980	4 754	5 575	5 720	4 880	5 326	5 101
8	1 863	3 006	3 648	3 757	3 015	2 697	1 779	2 411
9	0	0	0	-	-	-	1	0
Celkem	7 892	10 879	11 338	12 525	12 486	10 778	10 646	10 723

Zdroj: Český statistický úřad (vlastní zpracování)

Vývoz se celkově mezi lety 2011 až 2015 zvyšoval, ale v roce 2016 došlo ke snížení. Obdobně jako u dovozu z KR do českých zemí, zaznamenaly ve vývozu z ČR do korejských zemí nejvyšších hodnot kategorie 7, 8 a 6, kdy nejnižších hodnot dosáhly nezatříděné komodity v kategorii 9.

Srovnání vývozu komodit mezi ČR a KR na základě SITC, bylo provedeno v tabulce 7, přičemž byl pro testování statistické hypotézy s využitím párového t-testu (viz metodika), zvolen rok 2011 srovnávaný s rokem 2018. Výsledná p-hodnota představovala 0,10, tedy opět vyšší hodnotu než hladina významnosti α 0,05 čímž byla přijata nulová hypotéza. Test

s 95% spolehlivostí prokázal, že mezi průměrem měření vývozu před rokem 2011 a průměrem měření vývozu po roce 2018 nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl.

Tabulka 7: Výstup dvouvýběrového párového t-testu na střední hodnotu

	2011	2018
Stř. hodnota	789,2	1072,3
Rozptyl	1359374,4	2609231,122
Pozorování	10	10
Pears. Korelace	0,991364164	
Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
Rozdíl	9	
t Stat	-1,848791361	
P(T<=t) (1)	0,04876918	
t krit (1)	1,833112933	
P(T<=t) (2)	0,097538361	
t krit (2)	2,262157163	

Zdroj: Vlastní zpracování

Konkrétní komodity, jež jsou předmětem vývozu a dovozu mezi ČR a KR jsou zachyceny v tabulce 8. Následující grafy 4 a 5 znázorňují procentuální podíl na vývozu a dovozu mezi ČR a KR podle oddílů SITC v roce 2018, k nimž bylo použito dat z tabulky 8.

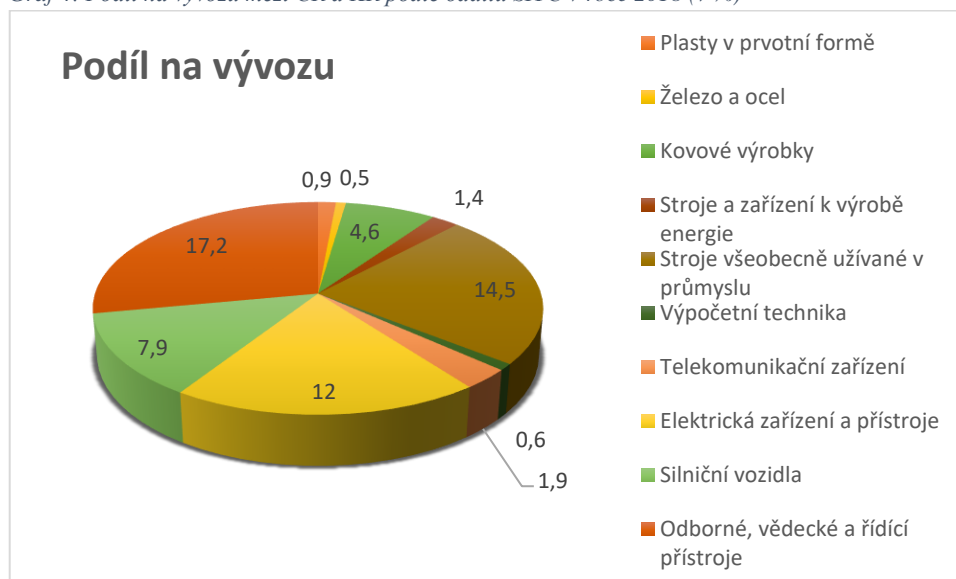
Tabulka 8: Vývoz a dovoz komodit mezi ČR a KR podle oddílů SITC (mil. CZK)

Oddíly SITC	Vývoz	Dovoz	Podíl v %	
			na vývozu	na dovozu
57 Plasty v prvotní formě	92	3 382	0,9	3,6
67 Železo a ocel	55	4 304	0,5	4,6
69 Kovové výrobky	498	4 488	4,6	4,8
71 Stroje a zařízení k výrobě energie	145	4 177	1,4	4,5
74 Stroje všeobecně užívané v průmyslu	1 556	7 725	14,5	8,3
75 Výpočetní technika	62	8 018	0,6	8,6
76 Telekomunikační zařízení	199	7 822	1,9	8,4
77 Elektrická zařízení a přístroje	1 289	12 209	12	13,1
78 Silniční vozidla	845	25 155	7,9	27
87 Odborné, vědecké a řídicí přístroje	1 842	2 874	17,2	3,1

Zdroj: Český statistický úřad (vlastní zpracování)

Nejvíce se z českých zemí do KR vyvážely v roce 2018 odborné, vědecké a řídicí přístroje, jež zaujmulý 17,2% podíl na vývozu. Dále to byly stroje všeobecně užívané v průmyslu tvořící podíl 14,5 % exportu. Podstatnou část na vývozu měly v této době rovněž elektrická zařízení a přístroje s 12 %. Naopak nejmenší podíl na vývozu tvořily komodity železo a ocel s pouhými 0,5 %.

Graf 4: Podíl na vývozu mezi ČR a KR podle oddílů SITC v roce 2018 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

Hlavními položkami českého vývozu do KR jsou elektrická zařízení, elektrické spotřebiče, stroje a zařízení pro průmysl (energetické stroje, čerpadla a ventily, převodové hřídele, ložiska, reaktory, kotle a ostatní mechanické přístroje), vědecké přístroje (mikroskopy, optická zařízení), dopravní prostředky a jejich komponenty (vozidla a díly, pneumatiky), sportovní potřeby, hračky, skleněné, křišťálové a porcelánové zboží.

Vývoz komodit mezi ČR a KR na základě SITC, byl srovnán v tabulce 9 s testováním statistické hypotézy a využitím párového t-testu (viz metodika), s porovnáním období před rokem 2011 a po roce 2018. Kdy výsledná p-hodnota představovala 0,13, tedy hodnotu vyšší než hladina významnosti 0,05. Byla tak přijata nulová hypotéza, kdy se dovoz komodit po roce 2018 nelišil od dovozu komodit před rokem 2011. A protože rozdíl mezi průměry obou měření vývozu nebyl statisticky významný, změna let se na vývozu neprojevila.

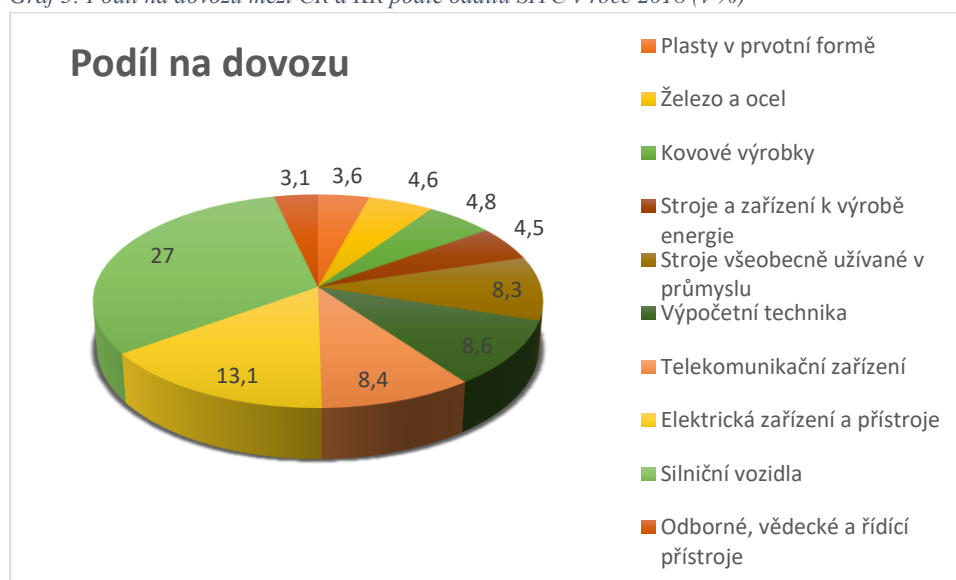
Tabulka 9: Výstup dvouvýběrového párového t-testu na střední hodnotu

	2011	2018
Stř. hodnota	425,7	658,3
Rozptyl	210664,0111	464446,6778
Pozorování	10	10
Pears. Korelace	0,763574138	
Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
Rozdíl	9	
t Stat	-1,655431271	
P(T<=t) (1)	0,06611044	
t krit (1)	1,833112933	
P(T<=t) (2)	0,132220881	
t krit (2)	2,262157163	

Zdroj: Vlastní zpracování

Není překvapivé, že import z korejských zemí do ČR dosahuje v porovnání s exportem vyšších hodnot, přičemž nejvyšších hodnot dovozu v roce 2018, dosáhla silniční vozidla s 27% podílem. Podstatnou část tvořila i elektrická zařízení a přístroje, jakožto i u zmiňovaného vývozu, kdy v dovozu představovala podíl 13,1 %. Nejmenší podíl z komodit podílející se na dovozu měly v té době odborné, vědecké a řídicí přístroje s 3,1 %, jež v případě vývozu tvořily největší podíl.

Graf 5: Podíl na dovozu mezi ČR a KR podle oddílů SITC v roce 2018 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

Hlavními položkami korejského dovozu do ČR jsou osobní automobily a automobilové součástky (náhradní díly a komponenty na dopravní prostředky, motorová vozidla, traktory a kola), elektrické přístroje, elektronika (televize, počítače, monitory

a telefony), fotografické, optické a kinematografické přístroje, zařízení pro záznam a reprodukci zvuku, paměťové jednotky a části elektronických zařízení, elektronické integrované obvody, radiolokační a radiosondážní přístroje, reaktory, kotle a ostatní mechanické přístroje.

Dovoz komodit mezi ČR a KR na základě SITC, byl porovnán v roce 2011 a v roce 2018, přičemž proběhlo testování statistické hypotézy s využitím párového t-testu (viz metodika), jehož výstup je zaznamenán v tabulce 10. Výsledek párového t-testu se rovná p-hodnotě 0,002, která je nižší než hladina významnosti α 0,05. Došlo proto k zamítnutí nulové hypotézy a k přijetí alternativní hypotézy, kdy se dovoz komodit po roce 2018 lišil od dovozu komodit před rokem 2011. Příkladně je patrné, že se průměrná hodnota dovozu vlivem let statisticky významně zvýšila, z průměrné hodnoty 3 760 milionu CZK na průměrnou hodnotu 8 015,4 milionu CZK.

Tabulka 10: Výstup dvouvýběrového párového t-testu na střední hodnotu

	2011	2018
Stř. hodnota	3760	8015,4
Rozptyl	20799888,44	44480739,6
Pozorování	10	10
Pears. Korelace	0,904799515	
Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
Rozdíl	9	
t Stat	-4,20563918	
P(T<=t) (1)	0,001143759	
t krit (1)	1,833112933	
P(T<=t) (2)	0,002287518	
t krit (2)	2,262157163	

Zdroj: Vlastní zpracování

Dovoz a vývoz v období Dohody o volném obchodu EU-Korea

Jak již bylo zmíněno Dohoda o volném obchodu EU-Korea usnadňuje a zlepšuje vzájemný obchod mezi ČR a KR. Tabulka 11 zobrazuje odlišný vývoj dovozu, vývozu a salda obchodní bilance před a po uzavření EU-Korea FTA mezi roky 2010 až 2012. Rovněž je zde zaznamenána procentuální výše změny importu, exportu a salda obchodní bilance v tomto období.

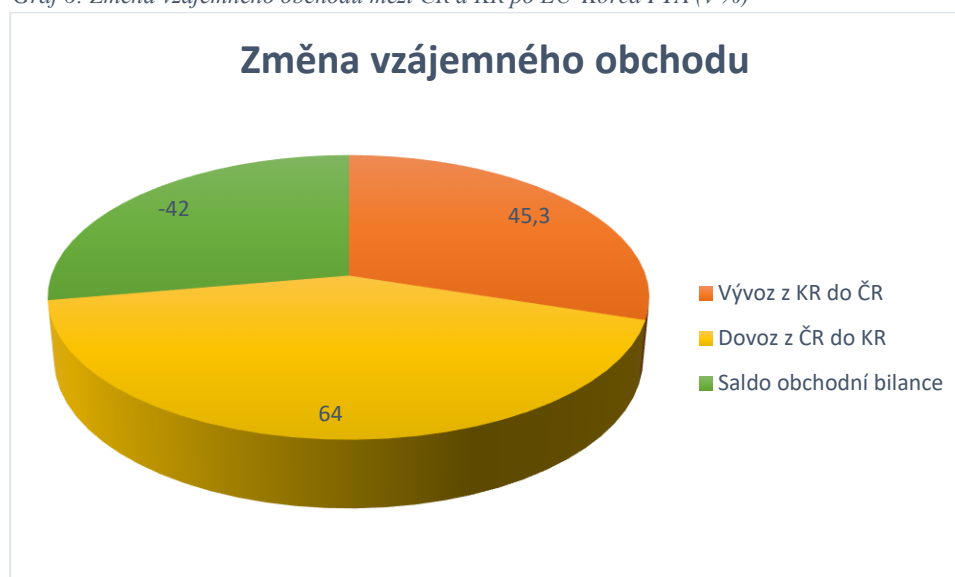
Tabulka 11: Vzájemný obchod ČR a KR v rámci Dohody EU-Korea (mld. USD)

	před EU-Korea FTA	po EU-Korea FTA	Změna v %
	2010-2011	2011-2012	2011-2012
Vývoz z KR do ČR	3,22	4,68	45,3
Dovoz z ČR do KR	0,48	0,79	64
Saldo obchodní bilance	-2,74	-3,89	-42

Zdroj: Velvyslanectví Korejské republiky v České republice (vlastní zpracování)

Před uzavřením Korea-EU FTA v období od ledna 2010 až do června 2011 činil vývoz korejského zboží do ČR během 18 měsíců 3,22 miliard USD. Naopak dovoz z českých zemí dosáhl pouhých 0,48 miliard USD, kdy záporné saldo obchodní bilance, vypočteno jako rozdíl vývozu a dovozu představovalo -2,74 miliard USD.

Graf 6: Změna vzájemného obchodu mezi ČR a KR po EU-Korea FTA (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve srovnání s obdobím po uzavření dohody a nabytí platnosti roku 2011, konkrétně od června 2011 až do prosince 2012 nabyl vývoz z KR do českých zemí 4,68 miliard USD. Procentuální změnu zachycuje graf 6, kdy vývoz celkově narostl o 45,3 %. Dovoz do korejských zemí se rovnal 0,79 miliard USD a vzrostl tak meziročně o 64 %. Záporné saldo obchodní bilance dosahovalo -3,89 miliard USD a představovalo pokles o 42 %.

4.1.2 Obrat vzájemného obchodu mezi ČR a KR

Výše obratu mezi ČR a korejskými zeměmi je vypočten jako součet vývozu a dovozu (viz tabulka 3), zaznamenaný v tabulce 12, kdy se každým rokem zvyšuje, a proto má rostoucí tendenci (viz graf 7).

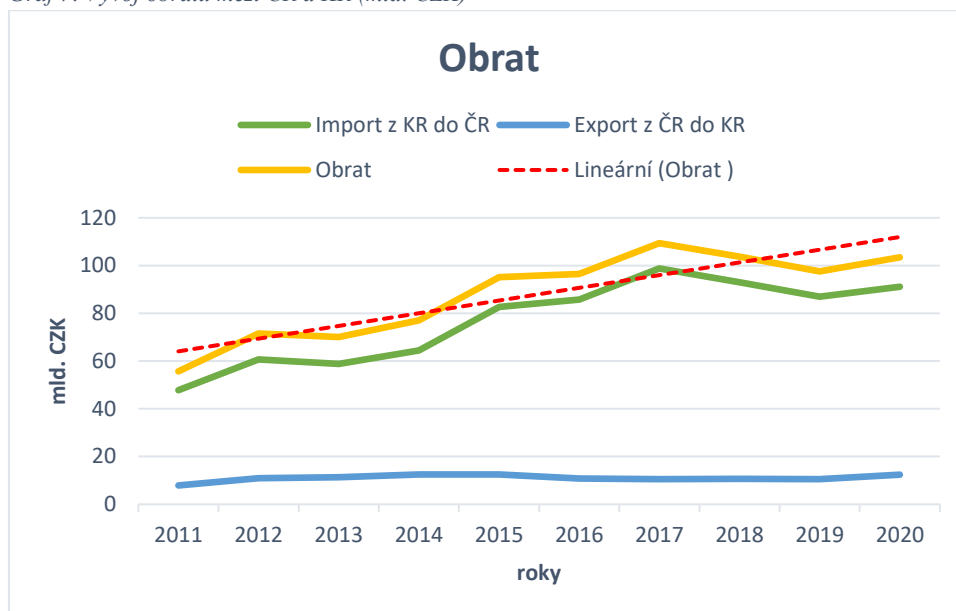
Tabulka 12: Obrat obchodní výměny mezi ČR a KR (mld. CZK)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Import z KR do ČR	47,8	60,7	58,8	64,5	82,7	85,7	98,8	93	87	91,1
Export z ČR do KR	7,9	10,9	11,3	12,5	12,5	10,8	10,6	10,7	10,5	12,4
Obrat	55,7	71,6	70,1	77	95,2	96,5	109,4	103,7	97,5	103,5

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrat vzájemného obchodu mezi ČR a KR je znázorněn v grafu 7, přičemž roku 2017 vzrostl až na 109,4 miliard CZK, což je nejvíce za sledované období. Naopak nejnižších hodnot nabyl obrat v roce 2011 s 55,7 miliardami CZK, kdy činil téměř o polovinu méně než ve zmíněném nejpříznivějším roce 2017.

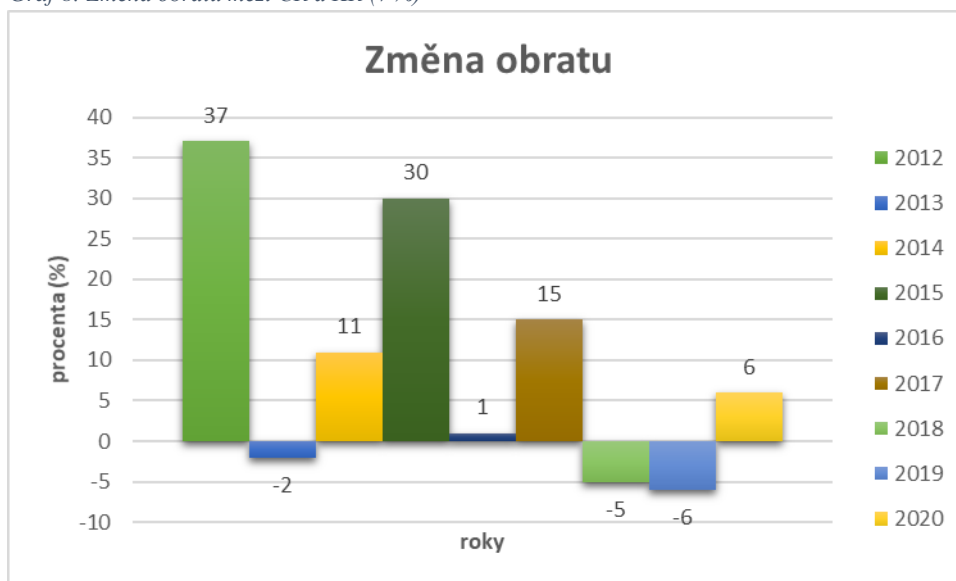
Graf 7: Vývoj obratu mezi ČR a KR (mld. CZK)

Zdroj: Vlastní zpracování

Přibližně konstantní koeficienty růstu dle vzorce [4.2], umožňují využít charakteristiku průměrný koeficient růstu podle vzorce [4.3], který v následném grafu 8 popisuje tempo obratu mezi ČR a KR v letech 2011 až 2020, které se v průměru každým rokem zvyšovalo o 7,13 %.

Graf 8: Změna obrátu mezi ČR a KR (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.3 Obchodní bilance mezi ČR a KR

V tabulce 13 je vypočteno saldo obchodní bilance mezi českými zeměmi a KR, tedy rozdíl exportu a importu z obchodní výměny mezi ČR a KR (viz tabulka 3), přičemž ČR s KR vykazuje záporné saldo s převažujícím dovozem nad vývozem v jednotlivých letech 2011 až 2020.

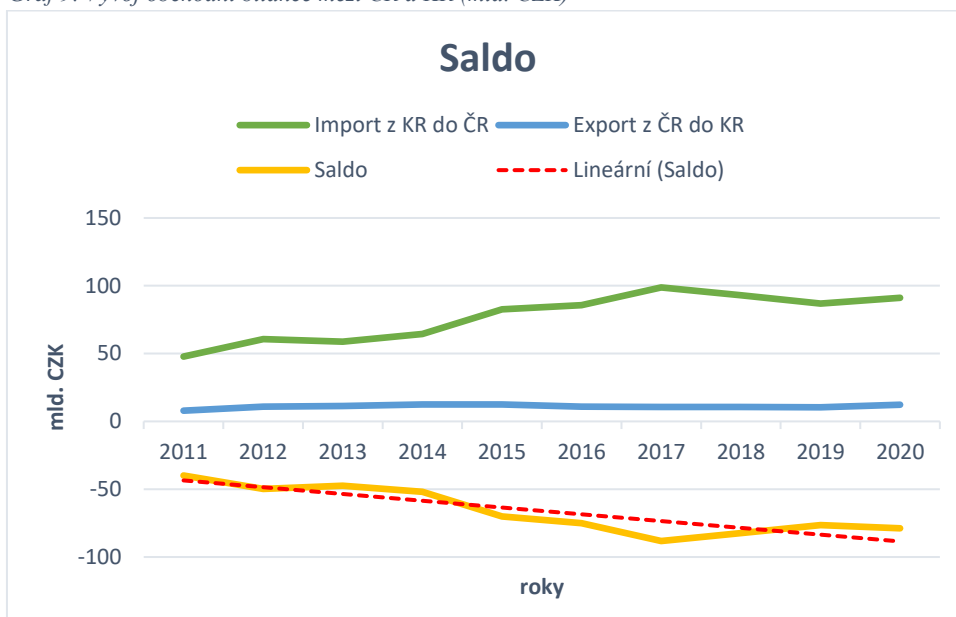
Tabulka 13: Saldo obchodní bilance mezi ČR a KR (mld. CZK)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Import z KR do ČR	47,8	60,7	58,8	64,5	82,7	85,7	98,8	93	87	91,1
Export z ČR do KR	7,9	10,9	11,3	12,5	12,5	10,8	10,6	10,7	10,5	12,4
Saldo obchodní bilance	-39,9	-49,8	-47,4	-52	-70,2	-75	-88,2	-82,3	-76,5	-78,8

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky 13 a i z grafu 9 je patrné, že se záporné saldo obchodní bilance každým rokem zvětšuje, vykazuje tedy výrazně klesající tendenci, přičemž nejvyšší hodnoty dosáhlo v roce 2017 s poklesem 88,2 miliard CZK, kdy bylo dvakrát větší než na začátku sledovaného období v roce 2011, kde dosahovalo nejnižších hodnot se snížením o 39,9 miliard CZK.

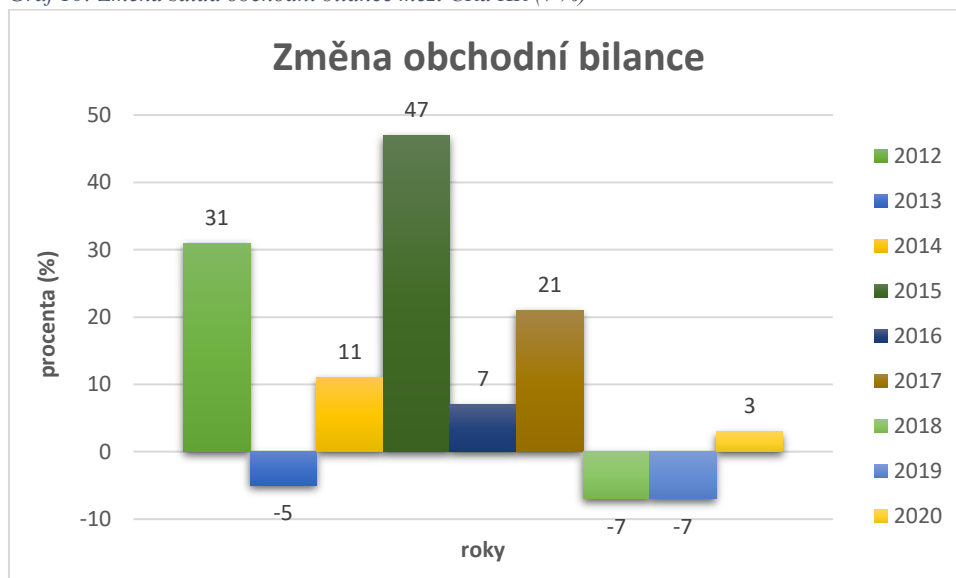
Graf 9: Vývoj obchodní bilance mezi ČR a KR (mld. CZK)

Zdroj: Vlastní zpracování

Protože nabývají koeficienty růstu dle vzorce [4.2] neměnných hodnot, je stanoveno průměrné tempo růstu podle vzorce [4.3], které je znázorněno v grafu 10, udávající, že se saldo obchodní bilance mezi ČR a korejskými zeměmi v letech 2011 až 2020 v průměru každým rokem snižovalo o 7,86 %.

Graf 10: Změna salda obchodní bilance mezi ČR a KR (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.4 Přímé investice ČR a KR

V rámci vzájemného obchodu mezi ČR a KR je rovněž důležitá složka přímých investic, kdy je třeba nejdříve představit přímé zahraniční investice obou zemí. Nejprve jsou

popsány PZI v rámci KR, poté PZI v českých zemí a následně jsou charakterizovány vzájemné investice mezi zeměmi, přičemž je k popisu použito příslušných tabulek a grafů ke grafickému doplnění.

Následná tabulka 14 znázorňuje pořadí zastoupení, jež měly v roce 2019 jednotlivé kontinenty na korejských PZI.

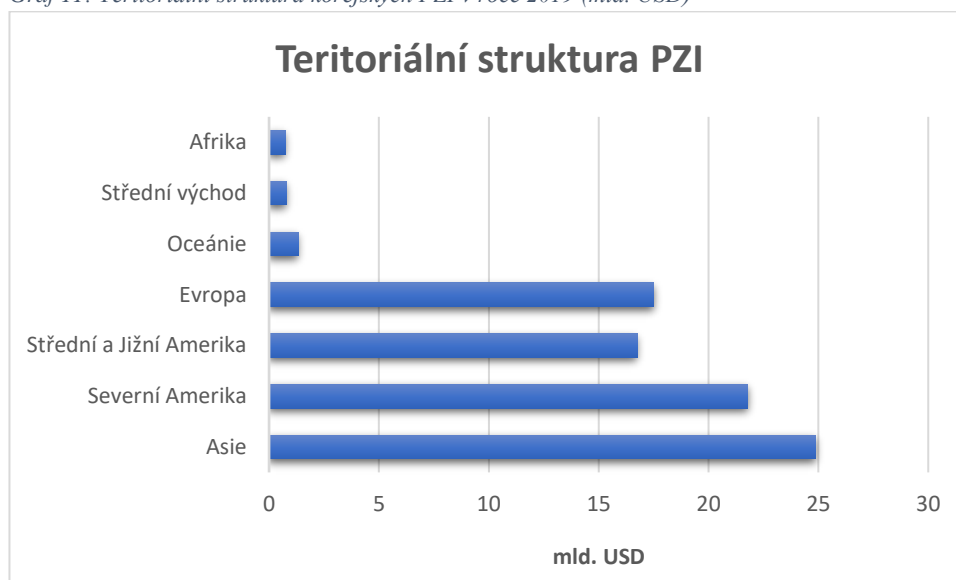
Tabulka 14: Zastoupení korejských PZI v roce 2019

Pořadí	Kontinent
1.	Asie
2.	Severní Amerika
3.	Střední a Jižní Amerika
4.	Evropa
5.	Oceánie
6.	Střední východ
7.	Afrika

Zdroj: Korean Statistical Information System (vlastní zpracování)

Korejské přímé investice v zahraničí v roce 2019 činily celkem 83,79 miliard USD, přičemž v rámci teritoriální struktury, která je zachycena v grafu 11 je zřejmé, že největší zastoupení v rámci korejských PZI měl kontinent Asie s 24,89 miliardami USD, následovaný Severní Amerikou s 21,78 miliardami USD a poté Evropou se 17,5 miliardami USD.

Graf 11: Teritoriální struktura korejských PZI v roce 2019 (mld. USD)

Zdroj: Vlastní zpracování

Působení korejských PZI v konkrétních odvětvích v roce 2019 podle pořadí, je zaznamenáno v tabulce 15.

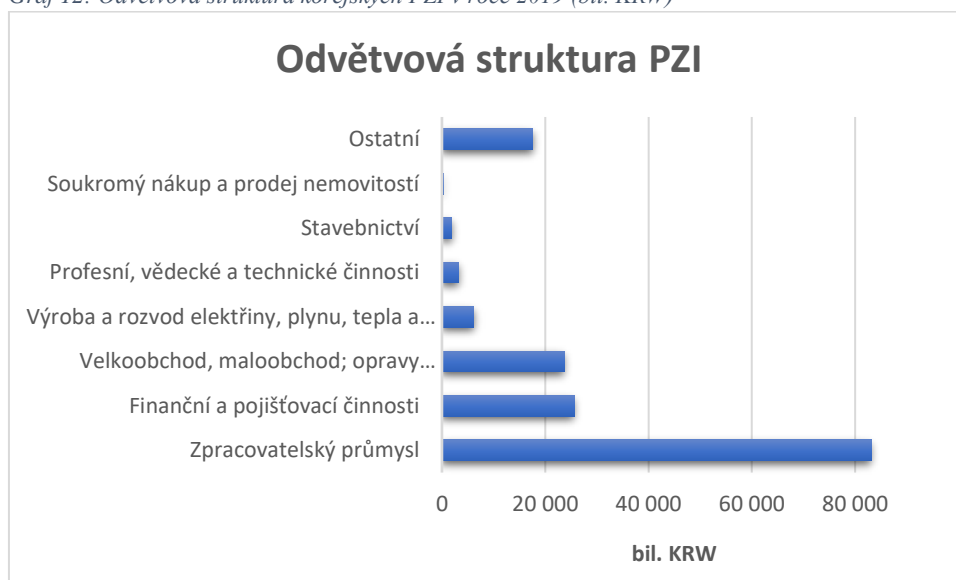
Tabulka 15: Přehled korejských PZI podle odvětví v roce 2019

Pořadí	Odvětví
1.	Zpracovatelský průmysl
2.	Finanční a pojišťovací činnosti
3.	Velkoobchod, maloobchod; opravy motorových vozidel
4.	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. Vzduchu
5.	Profesní, vědecké a technické činnosti
6.	Stavebnictví
7.	Soukromý nákup a prodej nemovitostí
8.	Ostatní

Zdroj: Korean Statistical Information System (vlastní zpracování)

Z grafu 12 je patrné, že v rámci odvětvové struktury PZI KR v roce 2019 dominoval této oblasti především zpracovatelský průmysl, který byl bezkonkurenční s 83 146,8 biliony KRW, následován finančními a pojišťovacími činnostmi tvořící 25 630 bilionu KRW.

Graf 12: Odvětvová struktura korejských PZI v roce 2019 (bil. KRW)

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě českých přímých investic v zahraničí roku 2019, jejichž pořadí zastoupeno v jednotlivých zemích je zaznamenáno v tabulce 16, přičemž je znatelné, že PZI činí celkově 1 021 miliard CZK.

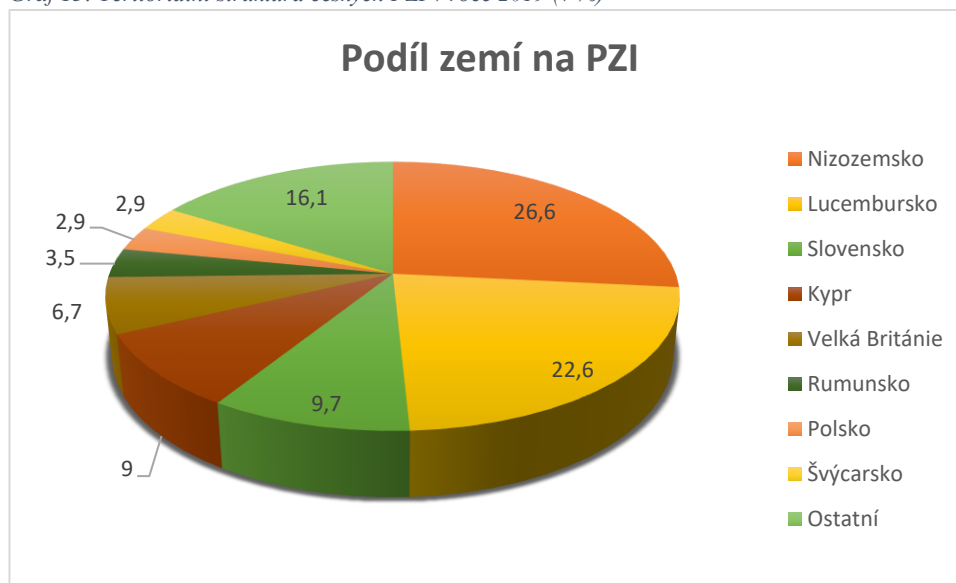
Tabulka 16: Zastoupení českých PZI v roce 2019

Pořadí	Země
1.	Nizozemsko
2.	Lucembursko
3.	Slovensko
4.	Kypr
5.	Velká Británie
6.	Rumunsko
7.	Polsko
8.	Švýcarsko
9.	Ostatní

Zdroj: Česká národní banka (vlastní zpracování)

Teritoriální struktura v grafu 13 znázorňuje podíl zemí na českých zahraničních investicích z roku 2019. V Nizozemsku bylo alokováno 26,6 % objemu celkového stavu PZI, jež tak tvořilo největší podíl českých zahraničních investic, přičemž velký podíl mělo i Lucembursko s 22,6 % a také Slovensko s 9,7% podílem. Avšak nejmenší zastoupení tvoří Švýcarsko s 2,9% podílem a se stejným podílem také Polsko.

Graf 13: Teritoriální struktura českých PZI v roce 2019 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

Zastoupení zahraničních českých přímých investic v roce 2019 je v rámci odvětví v jednotlivém pořadí popsáno tabulkou 17.

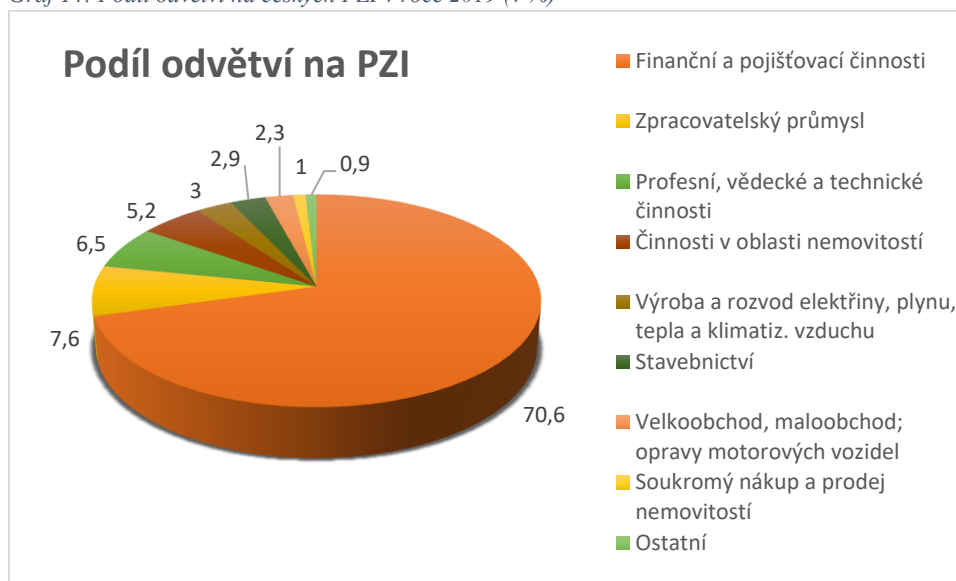
Tabulka 17: Zastoupení českých PZI v roce 2019

Pořadí	Odvětví
1.	Finanční a pojišťovací činnosti
2.	Zpracovatelský průmysl
3.	Profesní, vědecké a technické činnosti
4.	Činnosti v oblasti nemovitostí
5.	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. Vzduchu
6.	Stavebnictví
7.	Velkoobchod, maloobchod; opravy motorových vozidel
8.	Soukromý nákup a prodej nemovitostí
9.	Ostatní

Zdroj: Česká národní banka (vlastní zpracování)

Odvětová struktura je zachycena v grafu 14, přičemž největší část PZI ČR tvořily finanční a pojišťovací činnosti se 70,6% podílem. Dalším odvětvím podílející se na českých PZI tvořil roku 2019 zpracovatelský průmysl s 7,6 % a dále i profesní, vědecké a technické činnosti s 6,5% podílem.

Graf 14: Podíl odvětví na českých PZI v roce 2019 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

Přímé investice ČR do korejských zemí tvoří pouze zlomek, konkrétně 1 % korejských investic v zahraničí a nejsou proto zastoupeny v takové míře jako přímé investice KR do českých zemí. Avšak přes to, že není investic mnoho, tak z pohledu jejich výše se pro KR stává ČR důležitou investiční oblastí. První českou investicí v KR se stala stavba pivovaru společnosti Gold of Prague v roce 2015, kdy firma spustila výrobu piva ve městě Busan.

V tabulce 18 s údaji z roku 2015 je zachycena skutečnost, kdy je viditelné, že se ČR stala důležitějším investičním teritoriem, dokonce větším než Německo s 800 miliony USD, přičemž se české země přibližují k pozici Japonska s 4,59 miliardami USD.

Tabulka 18: Oblasti korejských zahraničních investic v roce 2015 (mld. USD)

Pořadí	Země	mld. USD
1.	Japonsko	4,59
2.	Česká republika	4,1
3.	Německo	0,8

Zdroj: Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (vlastní zpracování)

Korejské investice v ČR od roku 2006 do roku 2014 v miliardách CZK jsou zaznamenány v tabulce 19. Rok 2006 je začátkem pro korejské investice v ČR, kdy tohoto roku podepsala společnost Hyundai Motors smlouvu na výstavbu stavební továrny v Nošovicích s roční produkcí 300 000 vozů. Od spuštění továrny Hyundai Motor Company v roce 2008, rostly investice do závodů vyrábějících automobilové součástky, přičemž samotná společnost Hyundai Motor Company investovala přes 34 miliard CZK. O rok později koupil Doosan Heavy Industries za 11,5 miliard CZK společnost Škoda Power.

Tabulka 19: Korejské přímé investice v ČR v jednotlivých letech (mld. CZK)

Rok	Společnost	Objekt	mld. CZK
2006-2008	Hyundai Motors Company	Továrna v Nošovicích	34
2009	Doosan Heavy Industries	Škoda Power	11,5
2013	Korean Air	ČSA	0,0675
2014	Hyundai Mobis	Továrna v Mošnově	4
2014	Nexen Tire Corporation	Průmyslová zóna Triangle	23

Zdroj: Ministry of Industry and Trade, Velvyslanectví Korejské republiky v České republice (vlastní zpracování)

Česká vláda schválila v roce 2013 prodej 44% podílu Českých aerolinií (ČSA) korejské letecké společnosti Korean Air za 67,5 milionu CZK, přičemž pouze 44 % proto, že mimoevropští dopravci nemohou vlastnit většinový podíl, jež je původem ze zemí EU. Právě tento podíl společnosti Korean Air je také důvodem nápisů na tabulích v korejštině na letišti Václava Havla v Praze, avšak na přelomu roku 2017 a 2018 došlo k odprodeji tohoto podílu. Společnost Hyundai Mobis ohlásila roku 2014 investici do továrny na světlomety pro automobilový průmysl v Mošnově za 4 miliardy CZK a toho stejného roku informovala společnost Nexen Tire Corporation investici do továrny na výrobu pneumatik pro automobilový průmysl ve výši 23 miliard CZK v žatecké průmyslové zóně Triangle.

Je tedy zřejmé, že v konkrétních odvětvích jsou korejské investice nejvíce zastoupeny v automobilovém průmyslu, hlavně tedy ve výrobě vozidel a komponentů. Dále se jedná

o zastoupení v gumárenském průmyslu s výrobou pneumatik, přičemž k největším korejským investorům v ČR patří Hyundai Motor a Nexen Tire.

5 Výsledky a diskuse

Představení hlavních obchodních partnerů KR a ČR přineslo náhled na nejvýznamnější komerční destinace těchto zemí, rovněž s pohledem důležitosti KR jako zahraničního obchodního partnera pro ČR a naopak.

Přestože Česká republika nevyváží do Jižní Koreje takové množství produktů a služeb jako dováží Jižní Korea do českých zemí, je vzájemná obchodní výměna v rámci importu v období let 2011 až 2020 vyjma tří let stoupající, přičemž export je mezi lety 2011 až 2020 taktéž s výjimkou ří let vzrůstající.

Import se mezi Českou republikou a Jižní Koreou v letech 2011 až 2020 v průměru každým rokem zvyšoval o 4,8 miliard CZK, přičemž průměrné tempo růstu tvořilo 7,43 %. Export, jak již bylo řečeno, nabýval slabších hodnot, ale i přesto se v těchto letech průměrně každý rok zvyšoval o 0,5 miliard CZK, takže průměrné tempo růstu činilo 5,14 %.

Dovoz a vývoz se v těchto letech zvyšoval, a přestože KR představuje z pohledu dovozu i vývozu významnějšího obchodního partnera pro ČR, nežli je tomu v případě ČR pro KR, tak tento vzrůst vzájemného obchodu vypovídá o kladných obchodních vztazích obou zemí, přičemž budoucí výhled spolupráce mezi ČR a KR se dá považovat za velmi nadějnou.

Import s exportem komodit rovněž vypovídá o podstatné úloze, jež komodity jak KR, tak i ČR zastávají, kdy má každá země významné množství komodit, které může nabídnout druhé zemi, což posiluje nejen obchodní, ale i kulturní vztahy těchto zemí. Navíc je zde provedeno testování statistické hypotézy s použitím párového t-testu, jež určuje statisticky významnou změnu vyvážených a dovážených komodit na začátku a na konci sledovaného období, přičemž bylo zjištěno, že se dovoz komodit v rámci SITC po roce 2018 lišil od dovozu komodit před rokem 2011. Byla zde zaznamenána statisticky významná změna průměrné hodnoty dovozu, tedy zvýšení z průměrné hodnoty 3 760 milionu CZK na průměrnou hodnotu 8 015,4 milionu CZK, což potvrzuje nárůst obchodní výměny mezi ČR a KR.

Důležitý je rovněž vývoz a dovoz a saldo obchodní bilance, jež se v roce 2011 v rámci Dohody o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou zvýšily oproti předcházejícím rokům, což také svědčí o zlepšení vzájemné obchodní výměny a vztahů mezi ČR a korejskými zeměmi.

Vyčíslením obratu v letech 2011 až 2020 je znázorněna rostoucí tendence obratu s výjimkou tří let, jež vystihuje vývoj importu a exportu, přičemž se průměrné tempo růstu obratu mezi ČR a KR v letech 2011 až 2020 každým rokem zvyšovalo o 7,13 %.

Vypočtené saldo obchodní bilance líčí rovněž vzrůst vyjma dvou let, avšak v tomto případě má zvyšování veličiny negativní dopad, jelikož vykazuje saldo obchodní bilance záporný stav, kdy převažuje import nad exportem. Průměrné tempo růstu v tomto případě taktéž udává, že se saldo obchodní bilance mezi českými a korejskými zeměmi v letech 2011 až 2020 v průměru každým rokem snižovalo o 7,86 %, ale poslední hodnota salda obchodní bilance v roce 2020 není tou největší, a proto lze doufat, že v budoucnu dojde ke snížení tohoto rozdílu.

Přímé investice ČR a KR jsou rovněž důležité v rámci obchodní výměny mezi zeměmi, které pomáhají jak vzájemnému obchodu, tak i recipročním vztahům, a to i těm kulturním. V rámci přímých zahraničních investic převažují korejské investice v českých zemích nad investicemi ČR do zemí korejských, avšak postupnou spoluprací se podíl investic v zahraničním obchodě mezi zeměmi zvětšuje.

Za přínos porovnání importu a exportu, společně s obratem, obchodní bilancí a přímých investic je možné považovat to, že jejich následným vyčíslením a okomentováním výsledků je docíleno zhodnocení výnosnosti vzájemné obchodní výměny České republiky s Jižní Koreou. Zda je vzájemný obchod těchto dvou zemí přínosem pro země samotné, a i pro země ostatní, jež uvažují o budoucí obchodní spolupráci jak s Českou republikou, tak s Jižní Koreou.

Nutné je také poukázat na negativní stránku, týkající se obou zemí a působící rovněž na vnější svět. Jedním z negativ jsou dražší dodávky surovin a energií, které mohou přijít v jakémkoli čase. Například v období pandemie covid-19, především tedy v jejich začátcích, kdy byla situace kolem pandemie nejasná a nebyla známa ani příčina, ani ochrana před nakažením či lék. V této době bylo nelehkým úkolem, poskytnout dodávky surovin, energií a jiných potřeb, což ohrožovalo ekonomiku státu, a tak celý stát. Dalším negativem je znečišťování životního prostředí, rovněž v rámci surovina a energií a prohlubování rozdílů mezi bohatými a chudými, jež je stanovena množstvím, co si jedinec může a nemůže dovolit. Tato negativa nepřispívají ke kladnému obchodu mezi státy, a proto je v jejich největším zájmu postupovat podle dohod a smluv, aby byla tato negativita co nejvíce potlačena. Příkladem může být EU-Korea FTA, která upravuje vzájemný obchod mezi státy Evropské

Unie a Jižní Koreou tak, aby byl obchod co nejvýnosnější pro všechny země a aby bylo zachováno udržitelné životní prostředí.

Podle Velvyslanectví Korejské republiky v České republice (© 2021) tkví vzájemná spolupráce mezi ČR a KR hlavně v oblasti obchodně-ekonomické, v investiční výměně, ve vědecko-technické a výrobní spolupráci, ve školství a také v rozvoji služeb. Spolupráce mezi ČR a korejskými zeměmi skutečně probíhá přednostně v obchodně-ekonomické sféře s investiční výměnou, avšak z výsledků kapitoly vlastní práce bylo prokázáno, že vzájemná obchodní spolupráce v současné době probíhá v první řadě v automobilovém, strojírenském a elektronickém průmyslu. Přičemž vědecko-technická a výrobní spolupráce, stejně jako školství a služby jsou v poslední době zastoupeny v menší formě. Je ale možné, že v dalších letech dojde k rozšíření spolupráce v těchto oblastech, což by bylo pro obě země výhodné, a to nejen z ekonomického hlediska, ale i ve formě prohloubení česko-korejských vztahů.

6 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení vztahů České republiky a Jižní Koreje obzvláště v obchodní sféře, aby bylo porozuměno důležitosti česko-korejských obchodních vztahů a odvození souvislostí, jež plynou z odlišností České a Korejské republiky.

Nejprve však bylo třeba nastínit ekonomickou situaci každé země zvláště s historicky nejvýznamnějšími událostmi a vykreslení představy o rozdílech mezi Českou republikou a Jižní Koreou. Ačkoli byl kladen důraz na rozdíly těchto zemí, bylo postupně zjištěno, že obě země mají přeci jen něco společného. Jak české země, tak i země korejské byly v minulosti sužovány historickými i ekonomickými událostmi, jež měly fatální dopad na ekonomiku těchto zemí. V postupném popisu bylo zjištěno, že jsou si země v ekonomické sféře podobné, obzvláště v tom, že se jak Česká republika, tak i Korejská republika soustředí na automobilový průmysl, jež je pro ně důležitý. Již v minulosti navázaly země kladné vzájemné vztahy, které v moderní době přispěly k jejich zdokonalení v obchodní i kulturní oblasti, přičemž budoucí doba bezpochyby poskytne lepší vyhlídky v rámci vzájemných vztahů těchto zemí.

Dále bylo popsáno období 21. století v každé zemi, s proměnou ekonomických ukazatelů a také neopomenutelnými dopady pandemické situace covid-19, jež zasáhla celý svět, a to dokonce i ty nejvyspělejší země.

Představení česko-korejských vztahů předchází popis formování prvních vztahů mezi Českou republikou a Jižní Koreou, k čemuž je využito historických skutečností. Teprve poté došlo k nastínění situace česko-korejských vztahů v současné době.

Protože cílem bylo zhodnocení vztahů v obchodní oblasti mezi zeměmi, došlo k porovnání zahraničního obchodu jak Jižní Koreje, tak České republiky, s důrazem na vzájemný obchod. Ve vzájemném obchodu obou zemí byly představeny ekonomické ukazatele importu, exportu, obratu, salda obchodní bilance a investic.

Pro posouzení vývoje vybraných ekonomických ukazatelů obou zemí, byla provedena statistická analýza časových řad s charakteristikami pro posouzení dynamiky, společně s testováním statistických hypotéz na základě párového t-testu pro porovnání změny středních hodnot. Bylo zjištěno, že zahraniční obchod Jižní Koreje je silně proexportní, čímž převažuje nad importem. V případě českých zemí je tomu právě naopak, přičemž import převládá nad exportem. Tato skutečnost dělá z Jižní Koreje velmi důležitého obchodního

partnera České republiky, kdy je třeba upozornit i na fakt, že iniciativa korejských firem je větší než těch českých.

Obchodní a kulturní spolupráce České republiky s Jižní Koreou má velmi dobré vyhlídky do budoucna a dochází ke stálému prohlubování, přičemž neexistují žádné nevyřešené problémy. Vysoký objem výměny zboží je pokládán za přínosný pro obě země a v budoucnu je při zachování oboustranného růstu obchodu možný sklon k větší vyrovnanosti.

7 Seznam použitých zdrojů

- ANDĚL, J. Statistické metody. Praha: Matfyzpress, 2020. ISBN 978-80-7378-381-5.
- CABADA, L., VODIČKA, K. Politický systém České republiky: Historie a současnost. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-337-6.
- CHA D. S., KIM, K. S., PERKINS, D. H. The Korean economy 1945-1995: Performance and vision for the 21st century Hardcover. Korea: Korea Development Institute, 1997. ISBN 8980630328.
- CHANG, Y. S., LEE, S. H. Transformations in Twentieth Century Korea. London: Routledge, 2006. ISBN 9780203968277.
- ECKERT, C. J., LEE, K. B., LEW, Y. I., ROBINSON, M., WAGNER, E. W. Dějiny Koreje. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001. ISBN 80-7106-411-4.
- EVROPSKÁ KOMISE. Dohoda o volném obchodu mezi EU a Koreou v praxi (PDF). Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2011. ISBN 978-92-79-20837-9.
- HAYS II., G., POLIŠENSKÁ, M. Korea and the Czech Republic: Retracing the Path to Independence (PDF). Prague: Anglo-American University, 2020. ISBN 978-80-907602-1-9.
- HOLMAN, R. Transformace české ekonomiky: v komparaci s dalšími zeměmi střední Evropy. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku, 2000. ISBN 80-902795-6-2.
- OLŠA, J., LÖWENSTEINOVÁ M. Han Hung-su: otec československé koreanistiky. Praha: Nová vlna, 2014. ISBN 978-80-85845-36-5.
- PAPOUŠKOVÁ, E., LOVČÍ, R., KIM, H., FERKLOVÁ, B., ŠMAHELOVÁ, R. Korea, země hledící do budoucnosti (PDF). Fraus, Velvyslanectví Korejské republiky v České republice, 2014. ISBN 978-80-7489-061-1.
- PUCEK, V. Dějiny koreanistiky. Praha: Ústav Dálného východu, 2015. ISBN 978-80-260-7880-7.
- SICKLES, R. C., ZELENYUK, V. Measurement of Productivity and Efficiency: Theory and Practice. Cambridge University Press, 2019. ISBN 9781107036161.
- SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B. Statistické metody II. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2020. ISBN 978-80-213-1736-9.

SVATOŠOVÁ, L., PRÁŠILOVÁ, M. Statistické metody v příkladech. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2016. ISBN 978-80-213-1673-7.

SWINSTON, A. J. Korea's Growth Prospects: Overcoming Demographics and COVID-19 (Working Paper No. 2021/092). International Monetary Fund, 2021. ISBN 9781513575216.

TICHÁ, M. Česká ekonomika na prahu 21. století v kontextu společenského vývoje. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2013. ISBN 978-80-248-3071-1.

VODIČKA, M. Den, kdy došly prachy. Praha: Práh, 2009. ISBN 978-80-7252-260-6.

WEIGHTMAN, B. A. Dragons and Tigers: A Geography of South, East, and Southeast Asia. United States of America: John Wiley & Sons, Inc., 2011. ISBN 978-0-470-87628-2.

ŽÍDEK, L. Transformace české ekonomiky: 1989-2004. Praha: C.H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-922-X.

Internetové zdroje:

ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR. Analýza AMSP ČR obchodní a investiční aktivity mezi ČR a Jižní Koreou [online]. Praha: řešitelský tým Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, 2015 (PDF) [cit. 2022-01-09].

Dostupné z: https://amsp.cz/uploads/dokumenty_2015/Aktuality/Analýza_obchodnich_a_investicnich_aktivit_mezi_CR_a_Jizni_Koreou_AMSP_CR.pdf

BARTLOVÁ, M. Zahraniční obchod České republiky - 2011 [online]. Praha: Český statistický úřad, 2012 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-ceske-republiky-2011-j0djmrvmvo>

BARTLOVÁ, M. Zahraniční obchod České republiky - 2012 [online]. Praha: Český statistický úřad, 2013 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-ceske-republiky-2012-vvr6xkylvd>

BARTLOVÁ, M. Zahraniční obchod ČR – roční údaje - 2013 [online]. Praha: Český statistický úřad, 2014 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-cr-rocni-udaje-2013-feb07vjxj>

BARTLOVÁ, M. Zahraniční obchod ČR – roční údaje - 2014 [online]. Praha: Český statistický úřad, 2015 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-cr-rocni-udaje-2014>>

BARTLOVÁ, M. Zahraniční obchod ČR – roční údaje - 2015 [online]. Praha: Český statistický úřad, 2016 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-cr-rocni-udaje-2015>>

BARTLOVÁ, M. Zahraniční obchod ČR – roční údaje - 2016 [online]. Praha: Český statistický úřad, 2017 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-cr-rocni-udaje>>

BARTLOVÁ, M. Zahraniční obchod ČR – roční údaje - 2017 [online]. Praha: Český statistický úřad, 2018 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-cr-rocni-udaje-2016>>

BARTLOVÁ, M. Zahraniční obchod ČR – roční údaje - 2018 [online]. Praha: Český statistický úřad, 2019 [cit. 2022-01-01]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-cr-rocni-udaje-2018>>

CZECHTRADE. Korejská republika [online]. Praha: Businessinfo.cz, 2021 [cit. 2022-01-07]. Dostupné z: <<https://www.businessinfo.cz/navody/korejska-republika-souhrnna-teritorialni-informace/2#3-obchodni-vztahy-s-eu-a-cr>>

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Přímé zahraniční investice - 2019 [online]. Česká národní banka, 2021. (PDF) [cit. 2022-01-012]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2019_CZ.pdf>

KOREAN STATISTICAL INFORMATION SERVICE. Direct Investment Abroad [online]. Korean Statistical Information Service, 2022 [cit. 2022-01-23]. Dostupné z: <https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=301&tblId=DT_085Y013&language=en&conn_path=I3>

KOREAN STATISTICAL INFORMATION SERVICE. Exports and Imports by Nations [online]. Korean Statistical Information Service, 2022 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=360&tblId=DT_1R11006_FRM101&language=en&conn_path=I3>

KOREAN STATISTICAL INFORMATION SERVICE. Facilities Investments by Economic Activities [online]. Korean Statistical Information Service, 2021 [cit. 2022-01-09]. Dostupné z:

<https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=301&tblId=DT_111Y069&language=en&conn_path=I3>

KULOVANÝ, P. Trade and Economic Relations Between the Czech Republic and the Republic of Korea [online]. Ministry of Industry and Trade, 2009. (PPTX) [cit. 2021-06-23]. Dostupné z: <<https://www.komora.cz/files/uploads/att/files/18700/MPO.pptx>>

OLŠA, J. JR. Vztahy bývalého Československa a Korejské republiky [online]. Praha: Velvyslanectví České republiky v Soulu, 2011 [cit. 2021-06-19]. Dostupné z: <https://www.mzv.cz/seoul/cz/vzajemne_vztahy/historicke_kontakty/vztahy_byvaleho_ceskoslovenska_a.html>

SIDOROV, E. The Czech Economy Development: Year 2020 [online]. Prague: Czech Statistical Office, 2021. (PDF) [cit. 2021-06-16]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/documents/10180/125507857/32019420q4a.pdf/d7532154-0e58-4817-8d4b-5420c1d1e26b?version=1.1>>

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V SOULU. Česko-korejská obchodní komora, z.s. [online]. Praha: Velvyslanectví České republiky v Soulu, 2015 [cit. 2021-06-19]. Dostupné z: <https://www.mzv.cz/seoul/cz/obchod_a_ekonomika/cesko_korejska_obchodni_komora_zs_2/index.html>

VELVYSLANECTVÍ KOREJSKÉ REPUBLIKY V ČESKÉ REPUBLICE. Korejsko-české vztahy [online]. Praha: Velvyslanectví Korejské republiky v České republice, © 2021 [cit. 2021-06-19]. Dostupné z: <https://overseas.mofa.go.kr/cz-cs/wpge/m_8969/contents.do>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1: Hlavní obchodní partneři KR v roce 2018 (tis. USD)	42
Tabulka 2: Hlavní obchodní partneři ČR v roce 2018 (mil. CZK)	43
Tabulka 3: Obchodní výměna mezi ČR a KR (mld. CZK).....	44
Tabulka 4: Komoditní struktura dovozu mezi ČR a KR (mil. CZK).....	47
Tabulka 5: Výstup dvouvýběrového párového t-testu na střední hodnotu	48
Tabulka 6: Komoditní struktura vývozu mezi ČR a KR (mil. CZK).....	48
Tabulka 7: Výstup dvouvýběrového párového t-testu na střední hodnotu	49
Tabulka 8: Vývoz a dovoz komodit mezi ČR a KR podle oddílů SITC (mil. CZK).....	49
Tabulka 9: Výstup dvouvýběrového párového t-testu na střední hodnotu	51
Tabulka 10: Výstup dvouvýběrového párového t-testu na střední hodnotu	52
Tabulka 11: Vzájemný obchod ČR a KR v rámci Dohody EU-Korea (mld. USD)	53
Tabulka 12: Obrat obchodní výměny mezi ČR a KR (mld. CZK)	54
Tabulka 13: Saldo obchodní bilance mezi ČR a KR (mld. CZK).....	55
Tabulka 14: Zastoupení korejských PZI v roce 2019	57
Tabulka 15: Přehled korejských PZI podle odvětví v roce 2019	58
Tabulka 16: Zastoupení českých PZI v roce 2019	59
Tabulka 17: Zastoupení českých PZI v roce 2019	60
Tabulka 18: Oblasti korejských zahraničních investic v roce 2015 (mld. USD).....	61
Tabulka 19: Korejské přímé investice v ČR v jednotlivých letech (mld. CZK).....	61

8.2 Seznam grafů

Graf 1: Vývoj ročních hodnot importu a exportu mezi ČR s KR (mld. CZK)	44
Graf 2: Změna importu mezi ČR a KR (v %)	45
Graf 3: Změna exportu mezi ČR a KR (v %)	46
Graf 4: Podíl na vývozu mezi ČR a KR podle oddílů SITC v roce 2018 (v %)	50
Graf 5: Podíl na dovozu mezi ČR a KR podle oddílů SITC v roce 2018 (v %)	51
Graf 6: Změna vzájemného obchodu mezi ČR a KR po EU-Korea FTA (v %).....	53
Graf 7: Vývoj obratu mezi ČR a KR (mld. CZK).....	54
Graf 8: Změna obratu mezi ČR a KR (v %)	55
Graf 9: Vývoj obchodní bilance mezi ČR a KR (mld. CZK)	56
Graf 10: Změna salda obchodní bilance mezi ČR a KR (v %)	56
Graf 11: Teritoriální struktura korejských PZI v roce 2019 (mld. USD)	57
Graf 12: Odvětvová struktura korejských PZI v roce 2019 (bil. KRW).....	58
Graf 13: Teritoriální struktura českých PZI v roce 2019 (v %)	59
Graf 14: Podíl odvětví na českých PZI v roce 2019 (v %)	60

8.3 Seznam použitých zkratk

AFC – Asian Financial Crisis – Asijská finanční krize

CEKOK – Česko-korejská obchodní komora, z.s.

CPI – Consumer Price Index – Index spotřebitelských cen

ČR – Česká republika
ČSA – České aerolinie
ČSR – Československá republika
ČSFR – Česká a Slovenská federativní republika
ČSSR – Československá socialistická republika
CZK – Czech Crown – Česká koruna
DAC – Development Assistance Committee – Výbor pro rozvojovou pomoc
EHP – Evropský hospodářský prostor
EPG – Economic Planning Board – Rada pro hospodářské plánování
EU – Evropská unie
GFC – Global Financial Crisis – Globální finanční krize
HCI – Heavy and Chemical Industry – Těžký a chemický průmysl
HDP – Hrubý domácí produkt
HNP – Hrubý národní produkt
HPH – Hrubá přidaná hodnota
JPY – Japanese Yen – Japonský jen
KLDK – Korejská lidově demokratická republika
Korea-EU FTA – The EU-Korea Free Trade – Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a Jižní Koreou
KR – Korejská republika
KRW – Korean Won – Jihokorejský won
LG – Lucky-Goldstar
MMF – Mezinárodní měnový fond
NDR – Německá demokratická republika
OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN – Organizace spojených národů
PZI – Přímé zahraniční investice (FDI – Foreign direct investment)
RVHP – Rada vzájemné hospodářské pomoci
SOEs – State-owned Enterprises – Státní podniky
SITC – Standard International Trade Classification – Standardní mezinárodní obchodní klasifikace
SSSR – Svaz sovětských socialistických republik
TFP – Total Factor Productivity – Celková produktivita faktorů
UNDP – United Nations Development Programme – Rozvojový program OSN
USA – United States of America – Spojené státy americké
USD – United States Dollar – Americký dolar
ÚV KSČ – Ústřední výbor Komunistické strany Československa
WTO – World Trade Organization – Světová obchodní organizace